

Уредба о утврђивању минималних надница, закључивању колективних уговора, помирењу и арбитражи, 1937.

Садржај

Начин утврђивања минималних надница

Колективни уговори

Помирење и арбитража

Казнене одредбе

Закључне и прелазне одредбе

Регистар

390.13 (497.1)

ZBIRKA ZAKONA

IZDAVAČKOG I KNJIŽARSKOG PREDUZEĆA GECA KON A. D.

Sv. 6:

UREDBA

O UTVRĐIVANJU MINIMALNIH NADNICA, ZAKLJUČIVANJU KOLEKTIVNIH UGOVORA, POMIRENJU I ARBITRAŽI

**OBJASNIIO I ZA ŠTAMPU PRIREDIO
EMILO R. GOJKOVIĆ**

RADNO PRAVO - SV. 2.

BEOGRAD

IZDAVAČKO I KNJIŽARSKO PREDUZEĆE GECA KON A. D

12 KNEZ MIHAILOVA 12

1 9 3 7

ZBIRKA ZAKONA

IZDAVAČKOG I KNJIŽARSKOG PREDUZEĆA GECA KON A. D.

Sv. 6!

~~SAVEZNO IZVRŠNO VEĆE
CENTAR ZA INFORMACIONU I
OKUMENTACIONU DELATNOST~~
Inv. br. 5832
SIGN. _____

UREDBA

O UTVRĐIVANJU MINIMALNIH NADNICA, ZAKLJU-
ČIVANJU KOLEKTIVNIH UGOVORA, POMIRENJU
I ARBITRAŽI

OBJASNIO I ZA ŠTAMPU PRIREDIO
EMILO R. GOJKOVIĆ

RADNO PRAVO - SV. 2.

35020

BEOGRAD

IZDAVAČKO I KNJIŽARSKO PREDUZEĆE GECA KON A. D.

12 KNEZ MIHAILOVA 12

1937

OD ISTOG AUTORA:

Zakon o osiguranju radnika, od 14 maja 1922 godine, objašnjen sporednim zakonodavstvom i praksom, za praktičnu upotrebu. Beograd, 1936. Izdavačko i knjižarsko preduzeće Geca Kon A. D.

Vremenske tablice, za potrebe radničkog osiguranja. II izdanje. Zagreb, 1937. Izdanje Središnjeg ureda za osiguranje radnika.

Uredba o izbranim odborima (sudovima dobrih ljudi), Beograd, 1937. Izdavačko i knjižarsko preduzeće Geca Kon A. D.

U MESTO PREDGOVORA

Da li „Uredba o utvrđivanju minimalnih nadnica, zaključivanju kolektivnih ugovora, pomirenju i arbitraži”, koja je doneta na osnovu ovlašćenja u Finansijskom zakonu za 1936/37 godinu, i koja se objašnjava u ovoj knjizi — odgovara zahtevima, nadanjima, i potrebama radničke klase, — nije naše, da na ovome mestu ispitujemo. Pristupajući objašnjenjima njenim, mi smo imali pred očima njene propise onakve, kakvi su, želeći da ih objasnimo širokom krugu interesenata. Jedno je ipak bitno: radnička klasa ima po Uredbi jedan minimum, ispod koga se ne sme ići. Dalje poboljšanje svoga položaja, koje nije Uredbom onemogućeno, stvar je samo radničke klase, njenih pregnuća, sloge i snage.

I pri izradi ove knjige, kao i kod svojih ranijih knjiga, starali smo se, da objašnjenja budu popularna i pristupačna. Ako smo to i ovde uspeli, trud nam nije bio uzaludan.

Sama Uredba sadrži u sebi i sve službene ispravke, onako, kako je to publikovano u „Službenim novinama”. Tekst Uredbe otštampan je krupnijim slovima, dok su objašnjenja iz sitnijih slova, kako bi lakše padalo u oči. Uz objašnjenja su citirane i odredbe zakona i drugih propisa, na koje se sama Uredba poziva.

25 februara 1937 god.

Zagreb

Emilo R. Gojković

S A D R Ž A J

(brojevi označuju stranu)

Način utvrđivanja minimalnih nadnica	5
Kolektivni ugovori	17
Pomirenje i arbitraža	28
Kaznene odredbe	42
Zaključne i prelazne odredbe	46
Registar	75

Na osnovu tač. 1 § 88 Finansiskog zakona za 1936/37 godinu, po saslušanju radničkih i poslodavačkih komora, propisujem

U R E D B U

O UTVRĐIVANJU MINIMALNIH NADNICA, ZAKLJUČIVANJU KOLEKTIVNIH UGOVORA, POMIRENJU I ARBITRAŽI

I Način utvrđivanja minimalnih nadnica

Član 1

(1) Osnovna nadnica, koja će poslužiti kao baza za utvrđivanje minimalnih nadnica, iznosi za pomoćno osoblje dva (2) dinara na radni čas.

(2) Kao osnovna nadnica za pomoćno osoblje, čije je redovno radno vreme manje od 8 časova dnevno, uzima se osnovna nadnica za 8 časova dnevno.

(3) Za slučaj da se privredne prilike znatno promene, ministar socijalne politike i narodnog zdravlja propisivaće po odobrenju Ministarskog saveta naredbenim putem novu osnovnu nadnicu. Nova osnovna nadnica stupa na snagu šesdeset dana nakon njenog obnarodovanja u „Službenim novinama“.

(4) Pod pomoćnim osobljem u smislu ove Uredbe podrazumevaju se sva lica bez obzira na pol, koja daju svoju umnu ili telesnu snagu pod najam, bilo stalno ili privremeno, uz nagradu, koja može biti u novcu ili naturi, a zaposleni su u preduzećima navedenim u čl. 32 ove Uredbe.

Tač. 1 § 88 Fin. zakona za 1936/37 god., na osnovu koje je doneta ova Uredba, glasi: „Ovlašćuje se Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja da po odobrenju Ministarskog saveta, može Uredbom sa zakonskom snagom:

1) po saslušanju radničkih i poslodavačkih komora, propisati način utvrđivanja minimalnih nadnica u vezi sa obaveznim zaključivanjem kolektivnih ugovora, pomirenjem i arbitražom, kao i odrediti stranke za zaključenje kolektivnih ugovora.

Ovom će se Uredbom odrediti i novčane kazne za prekršenje njenih propisa, koje se mogu kretati od 100 do 10.000 dinara.

Kazne će izricati opšte upravne vlasti. Prihodi od kazna idu u korist „Fonda za nadzor nad izvršivanjem propisa ove Uredbe”, koji će se obrazovati pri svakoj banskoj upravi. Fondom rukuje Ban po odobrenju Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja. Potrebne detalje propisaće Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja”.

Uz stav 1

Osnovna nadnica, koju određuje ovaj stav, nije isto što i minimalna nadnica, koja se re-

gulisava po propisima ove Uredbe. Ona, osnovna nadnica, je osnova (baza), od koje se mora poći kod određivanja minimalnih nadnica. Minimalna nadnica može biti jednaka, viša ili niža od ove osnovne nadnice, što zavisi od privrednih i socijalnih prilika, kao i troškova proizvodnje i života (al. 4 čl. 2 Uredbe), od doba starosti radnika (čl. 4 st. 1), mesta, gde je radnik zaposlen (st. 3 čl. 2), i najzad od kvalifikacija, koje radnik ima (st. 2 čl. 2 i st. 1 čl. 4).

Ovde određena osnovica od 2 dinara pretstavlja naknadu za jednočasovni rad. Nadcica, pak, određuje se prema broju časova radnog ddana, te je ravna proizvodu iz broja časova i ove osnovice za jednočasovni rad.

Uz stav 2

Radno vreme kod svih radnika nije podjednako; ono se kreće, po § 6 Zakona o zaštiti radnika, i to: za rudarska i industriska preduzeća do 8 časova dnevno, a za ostala, sem saobraćajnih, od 8 do 10 časova; za saobraćajna preduzeća (železnice, brodarstvo, tramvaje, pošte, telegrafe, telefone i sl.) prema odredbi resornog ministra sporazumno sa ministrom socijalne politike i narodnog zdravlja. Prema tome, i prema stavu 1 ovoga člana, osnovna nadnica iznosi: kod preduzeća sa osmočasovnim radnim danom din. 16.— (8×2), sa devetočasovnim 18 (9×2) i t. d.

Odredba ovoga stava je važna; ako redovno radno vreme ne iznosi ni osam časova, osnovna je nadnica ravna nadnici od osam časova. Prema

Čl. 2 Uredba o utvrđivanju minimal. nadnica

tome, minimalna osnovna nadnica za redovno radno vreme iznosi 16.— dinara.

Uz stav 3

Pošto se pod pomoćnim osobljem podrazumevaju sva lica, bez obzira na pol, i pošto se ženska radna snaga ne izuzima, znači, da je ženska radna snaga, u pogledu minimalnih nadnica izjednačena sa muškom.

Uredba konstatuje, da nagrada za davanje radne snage može biti u novcu ili naturi, ali ne određuje način preračunavanja nagrade u naturi u novčanu vrednost. Da li će se to preračunavati prema pijačnoj vrednosti ili na neki drugi način, to Uredba ne normira. To će verovatno učiniti upustva, koja je ministar socijalne politike i narodnog zdravlja, po čl. 37 Uredbe, ovlašćen da izdaje.

Videti i čl. 32 Uredbe i tamo data objašnjenja.

Član 2

(1) Na bazi osnovne nadnice iz čl. 1 ove Uredbe, ban odnosno upravnik grada Beograda odrediće minimalne nadnice za celo područje banske uprave (Uprave grada Beograda) kada to javni interesi zahtevaju ili kada to jedna od zainteresovanih strana zatraži.

(2) Ban odnosno upravnik grada Beograda može za kvalifikovane radnike uposlene u preduzećima pobrojanim u čl. 32 ove Uredbe odrediti minimalnu nadnicu i višu od osnovne nadnice. Ovako određena minimalna nadnica važi za celu privrednu granu na području ba-

Uredba o utvrđivanju minimal. nadnica Čl. 2

novine (Uprave grada Beograda). Za nekvalifikovane radnike ban odnosno upravnik grada Beograda može odrediti minimalnu nadnicu u granicama od 10% ispod i 50% iznad osnovne nadnice.

(3) Za pomoćno osoblje, koje je uposleno u zanatstvu i trgovini u mestima ispod 5.000 stanovnika i u selima, može ban (upravnik grada Beograda) odrediti minimalnu nadnicu i nižu od osnovne nadnice iz čl. 1 ove Uredbe, ali ova minimalna nadnica ne može biti ispod 90% od osnovne nadnice iz člana 1 ove Uredbe.

(4) Pri određivanju minimalne nadnice, ban odnosno upravnik grada Beograda vodiće računa o privrednim i socijalnim prilikama, a naročito o troškovima života i proizvodnje na području banske uprave (Uprave grada Beograda).

Uz stav 1

Osnovna nadnica, iz čl. 1 ove Uredbe, služi samo kao baza za određivanje minimalnih nadnica. Kod određivanja minimalnih nadnica, ban, odnosno upravnik grada Beograda mora poći od te baze uzimajući u obzir sve faktore odlučne za utvrđenje minimalne nadnice (privredne i socijalne prilike, troškovi života i proizvodnje — vidi st. 4 ovoga člana).

Minimalne nadnice ban odnosno upravnik grada Beograda odrediće samo u slučajevima, kada to javni interesi zahtevaju ili kada jedna od zainteresovanih strana to zatraži. U prvom slučaju ban odn. upravnik grada Beograda pristupiće od-

Čl. 2 Uredba o utvrđivanju minimal. nadnica

ređivanju minimalnih nadnica po sopstvenoj inicijativi (kada sam oceni da to javni interesi zahtevaju) — što ima fakultativni karakter (jer zavisi od ocene njegove), a u drugom slučaju on je dužan, dakle mora pristupiti ovome određivanju. Ako se jedan od ova dva uslova ne ispunji, ban neće ovo činiti: u tome slučaju minimalna se neće ni određivati.

Zainteresovane strane, koje se pominju u ovom stavu, jesu radnici (odnosno njihova organizacija) s jedne i poslodavci (odnosno njihova organizacija) s druge strane.

Predradnje, koje ban odnosno upravnik grada Beograda ima da izvrši, pre nego što odredi minimalne nadnice, određuje čl. 3 Uredbe.

Za lica, navedena u čl. 33, 34 i 35, kao i za lica navedena u čl. 7 Uredbe ban odnosno upravnik grada Beograda nije nadležan da utvrđuje minimalne nadnice.

Uz stav 2

Kod određivanja minimalnih nadnica, Uredba deli radnike (pomoćno osoblje) na kvalifikovane i nekvalifikovane. Dok kod kvalifikovanih radnika minimalna nadnica ne može biti manja od osnovne nadnice (izuzev slučajeva iz stava 3 ovoga člana), a veća može biti neodređeno koliko, kod nekvalifikovanih ona može biti i niža, a može biti i viša. Najniža može biti 1,80, a najviša 3 din. na sat (14,40 do 24.— za osam sati, 16,20 do 27.— za devet sati, 18.— do 30.— za deset sati). U ovim granicama, prema Uredbi, ban odnosno upravnik grada Beograda može odrediti minimalne

Uredba o utvrđivanju minimal. nadnica Čl. 3

nadnice; u koliko pak radnici izvojuju i veće nadnice, određene minimalne nadnice ne dolaze u obzir.

Izuzetak od minimalnih nadnica za nekvalifikovane radnike videti u st. 1 čl. 4 Uredbe (za mlađe ispod 18 godina).

Uz stav 3

Ovaj izuzetak važi samo za pomoćno osoblje uposljeno u zanatu i trgovini (dakle ne i u drugim granama privrede), i to samo u mestima ispod 5000 stanovnika (varošicama) i selima u opšte. Ovo ban, odn. upravnik grada Beograda, može, ali ne mora učiniti.

Kvalifikovani radnici, uposljeni u preduzećima označenim u ovom stavu, ne mogu imati minimalne nadnice ispod ovde određenog minimuma. Preko toga mogu ići neodređeno. Nekvalifikovani, pak, samo do granica od 3.— din. na sat. Za nekvalifikovane, mlađe od 18 godina, videti st. 1 čl. 4 Uredbe.

Videti i čl. 4 st. 2 i 3 Uredbe.

Član 3

(1) Ban odnosno upravnik grada Beograda određivaće minimalne nadnice po sasluslanju pretstavnika radničkih i poslodavačkih organizacija, koji moraju biti zastupljeni u podjednakom broju.

(2) Ban odnosno upravnik grada Beograda može, ako to nađe za potrebno, pre određivanja

minimalne nadnice saslušati i zainteresovane radničke i poslodavačke komore.

(3) U svrhu prikupljanja potrebnih podataka, može se ban (upravnik grada Beograda) obratiti državnim ustanovama, privrednim komorama i organizacijama, ustanovama za socijalno osiguranje i ustanovama za javno posredovanje rada na području banske uprave (Uprave grada Beograda), koje su dužne da tražene podatke dostave banu (Upravniku grada Beograda).

Uz stav 1

Određivanje minimalne nadnice pripada banu odn. upravniku grada Beograda. Ali, pre nego što će on minimalne nadnice odrediti, dužan je, dakle mora, saslušati predstavnike radničkih i poslodavačkih organizacija. Iz izraza u ovome stavu „koji moraju biti zastupljeni u podjednakom broju” — dakle gde se postavlja princip pariteta — mora se zaključiti, da se to saslušanje ima izvršiti u sednici, gde može doći i do glasanja. Ako takvo glasanje bude i jednoglasno — dakle jednoglasno izražena saglasnost, ban odn. upravnik grada Beograda imaće da prihvati tako saglasno doneti zaključak; ako, pak, do saglasnosti ne dođe, on će, uvažavajući izražene želje, kao i ostale odnosne momente (privredne i socijalne prilike, troškove života i proizvodnje — st. 4 čl. 2 Uredbe) sam odrediti minimalne nadnice. Saglasno izražena želja i volja predstavnika radničkih i poslodavačkih organizacija (naročito ako su to i punopravni predstavnici organizacija iz st. 4 čl.

čl. 9 Uredbe, nije ništa drugo nego jedna vrsta kolektivnog ugovora svoje vrste.

Uredba ne određuje u ovome stavu: koja lica mogu biti predstavnici organizacija, koje će ban odn. upravnik grada Beograda saslušati. Pošto se u st. 4 čl. 9 Uredbe određuje, da punopravni predstavnici mogu biti samo lica ovlašćena u pravilima organizacija — i pošto to važi samo za predstavljanje po tome članu, jasno je, da predstavnici mogu biti i druga lica, ako su naročito za ovo opunomoćena.

Uz stav 2

Dok je saslušanje predstavnika organizacija, po stavu 1, obavezno za bana odn. upravnika grada Beograda, saslušanje komora nije obavezno: to se može, ali ne mora učiniti.

Uz stav 3

Dok u stavu 2 ovoga člana, Uredba pominje poslodavačke i radničke komore, ovde govori samo o **privrednim komorama**. Kako i radničke komore raspolažu podacima, potrebnim banu odn. upravniku grada Beograda za utvrđivanje minimalnih nadnica, mislimo da se pod „privrednim komorama” imaju podrazumevati kako poslodavačke tako i radničke komore, a ne kako se u običnom životu pod tim izrazom smatraju samo poslodavačke komore.

Isto vredi i za organizacije.

Ustanove za socijalno osiguranje su sve one ustanove, koje sprovode obavezno osiguranje radnika i nameštenika (Okružni uredi za osiguranje

radnika, Bolesničke blagajne: „Merkur” u Zagrebu, Beogradske trgovačke omladine u Beogradu i Trgovskog, bolniškog in podpornog društva u Ljubljani, Bratinske blagajne za osiguranje radnika i nameštenika u preduzećima koja potpadaju pod rudarske zakone, Bolesnički fond za državno sabračajno osoblje (glavna uprava i oblasne uprave), i Penzioni zavod za službenike u Ljubljani).

Ustanove za javno posredovanje rada su: Središnja uprava za posredovanje rada, Javne berze rada sa svojim podružnicama, ekspoziturama i povereništvima.

Član 4

(1) Nadnice nekvalifikovanih radnika ispod 18 godina starosti ne mogu niukom slučaju da budu ispod 75% od utvrđenih minimalnih nadnica.

(2) Minimalne nadnice određene na osnovu ove Uredbe neće se primenjivati za slučaj da su nadnice utvrđene kolektivnim ili individualnim ugovorima za radnike i nameštenike povoljnije.

(3) Odredbe individualnih ili kolektivnih ugovora, koje bi predviđale nepovoljnije nadnice od minimalnih nadnica utvrđenih ovom Uredbom, ništavne su.

Uz stav 1

Za nekvalifikovane radnike Uredba dozvoljava, u stavu 2 čl. 2, da njihove minimalne nadnice mogu da se kreću od 10% ispod do 50% iznad o-

snovne nadnice (od 1,80 do 3.— dinara po satu). Ovim stavom dozvoljava se, da minimalna nadnica nekvalifikovanih radnika, mlađih od 18 godina, može da ide još i niže, ali nikako ne ispod 75% utvrđenih **minimalnih nadnica**. Uredba ne određuje da za bazu ima da služi minimalna nadnica nekvalifikovanih radnika, već minimalna nadnica uopšte. Kako minimalna nadnica, u pravilu, ne može biti niža od osnovne nadnice (stav 2 čl. 2), sem izuzetaka za nekvalifikovane radnike (stav 2 čl. 2), i za pomoćno osoblje uposleno u zanatu i trgovini u mestima ispod 5.000 stanovnika i selima u opšte, (st. 3 čl. 2), znači, da minimalna nadnica nekvalifikovanih radnika ispod 18 godina, ne može biti niža od 1,50 po satu, odnosno, u koliko su zaposleni u zanatu i trgovini u selima i mestima ispod 5.000 stanovnika, ne niža od 1,35 po satu.

Uz stavove 2 i 3

Cilj je Uredbi, koja ima zakonsku snagu, da silom zakona uredi minimalne nadnice, ispod kojih se ne sme ići. To se vidi i po odredbama ova dva stava: ako ugovori o radu (kolektivni ili individualni) određuju veće nadnice od utvrđenih minimalnih, zakonodavac nema ništa protiv toga. Za njega je glavno, da se utvrđeni minimum ne može još niže sniziti: ako je niži, ne važi, a takav poslodavac snosi kaznene posledice, predviđene u st. 1 slovo a) čl. 23 Uredbe.

Član 5

U pogledu naknade za rad učenika (šegrt) važe odredbe § 267 Zakona o radnjama.

Zakon o radnjama („Službene novine” br. 262-LXXXI od 9-XI-1931 god.).

§ 267

Učeniku (šegrtu) pripada posle jedne navršene godine učenja naknada za rad. Ministar trgovine i industrije propisao u sporazumu sa Ministrom socijalne politike i narodnog zdravlja a po saslušanju komora i radničkih komora uredbom posebne odredbe o najmanjim iznosima ove naknade.

Ovakva Uredba do danas nije doneta i objavljena, prema čemu pitanje minimalne naknade šegrta ostaje otvoreno.

Član 6

(1) Minimalne nadnice, koje se prvi put odrede u smislu ove Uredbe, važe od dana njihovog obnarodovanja u „Službenim novinama” odnosno u službenim novinama banske uprave i to sve dotle dok ih ban odnosno upravnik grada Beograda ne izmeni, a najmanje šest meseci.

(2) Novo određene minimalne nadnice stupaju na snagu posle šesdeset dana nakon njihovog obnarodovanja i važe do sledeće izmene, a najmanje šest meseci.

Član 7

Za radnike uposlene na građevinskim radovima, koji se izvode putem licitacije ili ko-

jim drugim putem od strane preduzimača u resorima pojedinih ministarstava i njihovih područnih ustanova, resorni ministar u sporazumu sa ministrom socijalne politike i narodnog zdravlja propisao u naredbi, da su građevinske odnosno druge nadležne vlasti dužne, da u uslovima licitacije odnosno na koji drugi celishodniji način predvide minimalnu nadnicu, ispod koje nadnice radnici se ne smeju plaćati. Ovo važi za one radove, koje izvodi država, banovine i samoupravna tela nakon stupanja na snagu ove Uredbe.

Za radove, koje su država, banovine ili samoupravna tela dali u rad putem licitacije pre stupanja na snagu ove Uredbe, videti čl. 36.

Član 8

(1) Akordni rad gde nije neophodno potreban i koristan za pomoćno osoblje zamenice se sa radom na čas.

(2) Ban (upravnik grada Beograda) ceniće, po saslušanju zainteresovane radničke i poslodavačke komore, da li je akordni rad neophodno potreban i da li je nagrada za taj rad dovoljna.

II Kolektivni ugovori

Član 9

(1) Kolektivni ugovori mogu se zaključivati ili za pojedina preduzeća ili za pojedine struke.

(2) Kolektivni ugovori za pojedina preduzeća zaključuju se posebnim pismenim sporazumom između poslodavca odnosno njegovog predstavnika s jedne strane i odnosne profesionalne radničke (namešteničke) organizacije s druge strane.

(3) Kolektivni ugovori za pojedinu struku zaključuju se pismenim sporazumom između odnosne slobodne stručne poslodavačke i odnosne profesionalne radničke (namešteničke) organizacije.

(4) Kao punopravni predstavnici organizacija, pobrojanih u ovome članu, smatraju se lica ovlašćena u pravilima dotičnih organizacija odobrenim od strane nadležne vlasti u smislu Zakona o udruženjima, zborovima i dogovorima.

(5) Ako nema nadležnih slobodnih poslodavačkih stručnih organizacija mogu kolektivne ugovore zaključivati izuzetno od propisa drugog stava § 209 Zakona o radnjama i prinudne organizacije poslodavaca.

(6) Kraljevske banske uprave (inspekcije rada) odnosno Inspekcija rada u Beogradu dužne su, bilo na traženje jedne strane bilo kada to javni interesi zahtevaju, posredovati u pregovorima za zaključivanje kolektivnih ugovora shodno odredbi čl. 9 Zakona o inspekciji rada. Pravo posredovanja u pregovorima za zaključivanje kolektivnih ugovora imaju i radnički i nameštenički poverenici shodno odredbi § 109 Zakona o zaštiti radnika.

Uz stav 1

Zakonodavnu definiciju kolektivnih ugovora nalazimo u § 209 Zakona o radnjama, koji u stavu 1 određuje:

„Kolektivnim ugovorom smatraće se pismena pogodba, koju zaključi sluzbodavac ili sluzbodavacka organizacija jedne ili više srodnih struka kao predstavnik sluzbodavaca, s jedne strane, i stručna sluzboprimalacka organizacija kao predstavnik sluzboprimalaca s druge strane, a kojom se pogodbom ureduju medusobni sluzbeni odnosi, prava i duznosti.”

Razlika između individualnih i kolektivnih ugovora je u tome, što individualne ugovore sklapaju same ličnosti (individue), svaka za sebe, dok kolektivne ugovore sklapaju organizacije, kao predstavnici zajednice, za sve članove svoje organizacije (zajednice, kolektiva).

Ma da zakon, niti pak Uredba, ne određuju bliže, koje sve elemente treba da sadržavaju kolektivni ugovori, jasno je, da oni, jer se njima ureduju međusobni službeni odnosi, treba da sadrže:

- a) odredbe o visini plata (nadnica), i o načinu njihove isplate;
- b) dužinu radnog vremena i odredbe o prekovremenom radu;
- c) odredbe o odmorima;
- d) odredbe o otkaznim rokovima i dr.
- e) trajanje kolektivnog ugovora, način otkaza i sankcije za njegovo kršenje itd.

Najzad, kolektivni ugovori moraju biti pisмено sastavljeni i potpisani od lica, koja su ovlašćena da preuzimaju obaveze za organizaciju (da organizaciju predstavljaju) — vidi st. 4 ovoga člana.

Kolektivni ugovori mogu biti bilo za jedno ili više preduzeća, bilo pak i za čitavu struku (st. 2 i 3 ovoga člana), a sastavljaju se u tri ravno-glasna primera (čl. 10 Uredbe).

Uz stav 2

Pretstavnik poslodavaca, koji zaključuje za poslodavca kolektivni ugovor, mora na ovo biti ovlašćen, jer je kolektivni ugovor obaveza — te, u koliko na ovo nije ovlašćen, ugovor je ništavan.

U slučaju, da poslodavac sklopi kolektivni ugovor za svoje preduzeće, a već postoji kolektivni ugovor koji je sklopila stručna organizacija poslodavaca, čiji je i on član, videti st. 1 čl. 11 Uredbe.

Uz stav 3

Dok je u slučaju, da se zaključuje kolektivni ugovor samo za jedno preduzeće, ugovaračka strana (kontrahent) s jedne strane sam poslodavac a s druge strane radnička organizacija, kod kolektivnih ugovora za struku ugovarajuće strane su sa obe strane organizacije.

Ako postoji više radničkih organizacija, pa svaka sklopi sa poslodavačkom organizacijom kolektivni ugovor, videti st. 2 čl. 11 Uredbe.

Uz stav 4

Organizacije mogu da postoje samo po Zakonu o udruženjima, zborovima i dogovorima, koje su propisno prijavljene nadležnim vlastima i čija su pravila od vlasti odobrena. Samo takve organizacije mogu sklapati kolektivne ugovore, te su samo od takvih organizacija sklopljeni ugovori punovažni. Organizacije, stvorene ad hoc, bez potvrđenih pravila, nisu ovlašćene, niti mogu sklapati kolektivne ugovore.

Kolektivni ugovori, koji nisu sklopljeni kako se ovde propisuje, već koje su sklopila za organizaciju neovlašćena lica, ništavni su.

Uz stav 5

Prinudne organizacije poslodavaca i radnika po stavu 2 § 209 Zakona o radnjama, nemaju prava da sklapaju kolektivne ugovore:

„Prinudne organizacije službođavaca i službo-primaca ne mogu da zaključe kolektivne ugovore”.

Uredba ovim derogira ovu odredbu Zakona (Uredba to može, jer ima zakonsku snagu — vidi tač. 1 § 88 Fin. zakona za 1936/37 god. citiranu kod čl. 1 Uredbe), ali samo u koliko se tiče poslodavaca.

Uz stav 6

Po tač. 6 čl. 9 Zakona o inspekciji rada od 31-XII-1921 god., u dužnost inspekcije rada spada:

„da ispituje uzroke privrednih sukoba između poslodavaca i radnika; da posreduje

kod njihovih sporova, ako to zatraži jedna strana..."

prema čemu je Uredbom dužnost inspekcije rada proširena, te, ne samo da je ona dužna da posreduje, kada to jedna strana zatraži, nego je dužna „kada to javni interesi zahtevaju” i da po svojoj inicijativi to čini.

Posredovati u pregovorima ne znači, da inspekcija rada ima da utiče na obe strane, kada su pregovori već povedeni, nego znači i to, da se sami pregovori mogu povesti na inicijativu Inspekcije rada.

Isto pravo imaju i radnički poverenici, kojima je, po § 109 Zakona o zaštiti radnika od 28 februara 1922 god. slovo v) zadatak:

„da sarađuju na pripremanju i izradi kolektivnih ugovora rada između radenika i poslodavaca.”

Član 10

Kolektivni ugovor ima se sačiniti u tri ravnoglasna primerka na državnom jeziku, od kojih jedan primerak zadržava poslodavac (odnosno stručna poslodavačka organizacija), drugi primerak profesionalna radnička (nameštanička) organizacija, dok se treći primerak ima od strane poslodavca (organizacije) dostaviti u roku od 10 dana od zaključenja nadležnoj banskoj upravi (inspekciji rada) odnosno rudarskom glavarstvu radi registrovanja.

Uredba ne određuje, da li će kolektivni ugovor, koji je sklopila prinudna organizacija poslodavaca (st. 5 čl. 9 Uredbe), ova dostaviti nadležnoj inspekciji rada odnosno rudarskom glavarstvu. Nema sumnje, da je ova to dužna učiniti, jer je izjednačena, kod sklapanja kolektivnih ugovora, sa slobodnom stručnom poslodavačkom organizacijom.

Kazne za nepodnošenje trećega primerka kolektivnog ugovora Inspekciji rada određuje čl. 26 Uredbe.

Član 11

(1) U slučaju da poslodavac, koji je član jedne slobodne stručne poslodavačke organizacije koja je zaključila sa profesionalnom radničkom (nameštaničkom) organizacijom kolektivni ugovor za odnosnu struku, zaključi kolektivni ugovor sa svojim pomoćnim osobljem u preduzeću, važi onaj kolektivni ugovor koji je za pomoćno osoblje preduzeća povoljniji.

(2) U slučaju da slobodna stručna poslodavačka organizacija zaključi više kolektivnih ugovora sa različitim profesionalnim radničkim (nameštaničkim) organizacijama, koji se odnose na grupe radnika iste struke, važi kolektivni ugovor koji je za pomoćno osoblje povoljniji.

Uz stav 1

Uredba dozvoljava mogućnost, da poslodavac, pored postojećeg kolektivnog ugovora, koji

je sklopila slobodna organizacija poslodavaca — čiji je on član — sklopi i poseban kolektivni ugovor za svoje preduzeće. To nije zabranjeno, ali to ne sme ići na štetu radnika. Ako su odredbe toga, novoga, ugovora, za radnike povoljnije, važi on; ako pak nisu, važi opšti kolektivni ugovor.

I ako Uredba izrikom ništa ne kaže, mora se zaključiti iz izraza „važi onaj kolektivni ugovor koji je za pomoćno osoblje povoljniji”, da će, na slučaj, da novi kolektivni ugovor ima izvesne odredbe povoljnije za radnike, ove povoljnije odredbe važiti, a iz opšteg kolektivnog ugovora one odredbe, koje su u novome nepovoljnije. Npr. ako je opštim kolektivnim ugovorom utvrđeno radno vreme na devet časova, a u kolektivnom ugovoru sa preduzećem (novom), osam časova, važiće odredba o radnom vremenu iz novoga ugovora. Ugovor se kao celina, ako ima izvesne odredbe reakcionarnije a izvesne liberalnije, ne može odbaciti. Videti analognu odredbu kod individualnih ugovora u rečenici drugoj člana 13.

Uz stav 2

Uredba polazi sa stanovišta, da mogu da postoje više radničkih stručnih organizacija (za istu struku), kao što i postoje (Opći radnički savez, Ujedinjeni radnički sindikati, Jugoslovenski radnički sindikati, Hrvatski radnički savez i dr.), pa da sa svakom takvom organizacijom poslodavacka organizacija sklopi kolektivni ugovor. I u tome slučaju, objašnjenje dato uz stav 1 ovoga člana, važi i ovde.

Član 12

Kolektivni ugovor koji je zaključen između profesionalnih organizacija poslodavaca i radnika (nameštenika), a koji važi za preduzeće dotične struke, odnosiće se na sve pomoćno osoblje zaposleno u dotičnom preduzeću, kao i na ono koje bi stupilo na posao u preduzeće nakon zaključenja kolektivnog ugovora.

Član 13

Odredbe individualnih ugovora odnosno sporazuma koje sklapa poslodavac sa pojedinim radnikom (nameštenikom), ako su protivne odredbama važećih kolektivnih ugovora, ništavne su. Posebne odredbe individualnih ugovora odnosno sporazuma važe samo ukoliko su za radnike (nameštenike) povoljnije.

Slično važi i za kolektivne ugovore. Videti čl. 11 stav 1 i objašnjenje uz taj stav.

Član 14

(1) Kolektivni ugovor koji je zaključen u jednoj struci može se odlukom bana (upravnika grada Beograda) proširiti na celu struku na području banovine (Uprave grada Beograda) u slučaju da je ovaj ugovor obuhvatio više od polovine preduzeća dotične struke i da je u njima uposlena bar polovina celokup-

nog radništva uposlenog u toj struci na području banovine (Uprave grada Beograda). Istup pojedinog preduzeća iz poslodavačke organizacije, koja je zaključila kolektivni ugovor za struku, ne oslobađa ga važnosti ni obaveze ovog ugovora.

(2) Ako više od polovine celokupnog radništva uposlenog u jednoj struci na području banovine (Uprave grada Beograda) odnosno više od polovine preduzeća dotične struke u kojoj je uposlena bar polovina celokupnog radništva dotične struke na području banovine (Uprave grada Beograda) zatraži da se zaključi kolektivni ugovor, ban (upravnik grada Beograda) pozvaće obe strane da u određenom roku zaključe kolektivni ugovor, a ako se u ostavljenom roku ugovor ne zaključi, ban (upravnik grada Beograda) propisaće svojim rešenjem tarifnu skalu za plaćanje radnika dotične struke koja je tarifa obavezna za sva preduzeća dotične struke na području banovine (Uprave grada Beograda) i za sve pomoćno osoblje uposleno u dotičnoj struci. Ove tarife mogu biti povoljnije od minimalnih nadnica određenih ovom Uredbom.

Uz stav 1

Po odredbi ovoga stava, proširenje važnosti kolektivnog ugovora na čitavo područje, ban odn. upravnik grada Beograda može, ali ne mora odrediti. Može samo u slučaju, ako kolektivni ugovor obuhvata više od polovine preduzeća odnosno struke, i ako je u njima uposleno bar polovina radnika odnosno struke na području ba-

novine odn. uprave grada Beograda. Ne može ovo učiniti, pa da je kolektivni ugovor obuhvatio i tri četvrtine radnika te struke, ako ne obuhvata i više od polovine preduzeća. Ne može ni u slučaju, da je kolektivni ugovor obuhvatio i tri četvrtine preduzeća, ako nema u njima uposlenih bar polovina radnika struke na području. Bitni elementi za ovakve odluke jesu: više od polovine preduzeća i u njima bar polovina radnika struke. Ako je npr. na području banovine 50 preduzeća iste struke (tekstilne) i u njima uposleno 2800 radnika struke, pa kolektivni ugovor obuhvati 30 preduzeća sa 1400 radnika i više, ban može ovu odredbu o proširenju važnosti kolektivnog ugovora na sva preduzeća doneti. Naprotiv, ako u tih 30 preduzeća ili i više, nema ni 1400 radnika, ova odredba ne može doći do primene. Ili, ako kolektivni ugovor obuhvata samo 20 preduzeća a uposleno je preko 1400 radnika, opet se važnost kolektivnog ugovora ne može proširiti na sva preduzeća.

Ovakvo prošireni kolektivni ugovor važi dok važi sam ugovor.

Uz stav 2

Za primenu ove odredbe potrebno je tražnje bilo više od polovine radništva struke, bilo pak više od polovine preduzeća u kojima je uposleno bar polovina radnika struke. Ban, odnosno upravnik grada Beograda ne može koristiti odredbe ovoga stava po sopstvenoj inicijativi. Njemu, do duše, nije zabranjeno, da interveniše, da se kolektivni ugovor zaključi; ali, on ne može propisati ovde navedene tarifne skale ako se zaklju-

čenje kolektivnog ugovora ne bude tražilo i njegovom pozivu ne udovolji.

Ne vidi se iz Uredbe, kako će se ovo traženje učiniti, niti pak, kako će se ustanoviti, da traženje potiče od više od polovine radnika odnosno struke.

Tarifa, koju odredi ban odn. upravnik grada Beograda, ni u kom slučaju ne može biti manja od minimalnih nadnica određenih po ovoj Uredbi. Znači, da se neće moći kretati niže od:

za kvalifikovane radnike din. 2,— po radnom času,

nekvalifikovane preko 18 godina din. 1,80 po radnom času,

nekvalifikovane ispod 18 godina din. 1,50 po radnom času,

a u mestima ispod 5000 stanovnika i selima za lica uposlena u zanatu i trgovini din. 1,80 po času.

Ova ovako određena tarifa važiće dok je ban odn. upravnik grada Beograda ne izmeni, odnosno do sklapanja kolektivnog ugovora, koji mora biti povoljniji.

Kazne za prekršaj ovog stava videti u slovu b) čl. 23. Uredbe.

III Pomirenje i arbitraž

Član 15

(1) U slučaju sukoba između poslodavca i njegovih radnika, a pre nego što se objavi štrajk ili lokaut, i jedna i druga strana je dužna da se obrati nadležnoj opštoj upravnoj vlasti prvog stepena (Upravi grada Beograda)

s molbom za pomirenje. Opšta upravna vlast će u ovim slučajevima hitno odrediti usmenu raspravu radi mirnog poravnanja sukoba.

(2) U slučaju sukoba većih razmera (s obzirom na broj radnika ili važnost struke odnosno preduzeća), može ban odnosno upravnik grada Beograda narediti, da postupak pomirenja obavi inspektor rada kraljevske banske uprave (Inspekcije rada u Beogradu) odnosno rudarski glavar ako sukob nastane kod rudarskih preduzeća.

(3) Raspravi pomirenja dužne su da prisustvuju obe strane preko svojih predstavnika.

(4) Ako se na osnovu pomirenja obavljelog po prethodnim stavovima ovoga člana postigne sporazum, sastaviće se o tome zapisnik, koji će potpisati predstavnik vlasti (odnosno inspekcije rada odnosno rudarskog glavarstva) i obe sporne strane kao i predstavnici poslodavačkih i radničkih (nameštениčkih) organizacija i radničkih i nameštениčkih poverenika, koji su učestvovali na usmenoj raspravi.

(5) Ako se vreme trajanja sporazuma kod zaključenja sporazuma ne odredi, sporazum je za obe strane obavezan najmanje za vreme od šest meseci, a po isteku od šest meseci može ga svaka strana otkazati uz otkazni rok od mesec dana.

(6) Ako se i posle ponovne rasprave ne može postići sporazum, vlast koja je vršila pomirenje utvrdiće zapisnički neuspeh posredovanja i postupak pomirenja oglasiti za okončan.

(7) Za vreme dok traje obavezno pomirenje, zabranjena je svaka kolektivna obustava rada (štrajk ili lokaut).

Uz stav 1

Pomirenje je jedna od obaveznih radnja (izuzev slučajeva iz stava 3 čl. 16 Uredbe), u postupku pri rešavanju sporova između poslodavaca i radnika (nameštenika). To se vidi iz izraza u ovome stavu („dužan je obratiti se... s molbom za pomirenje”), dalje iz stava 7 ovoga člana („dok traje obavezno pomirenje”) i najzad iz kaznenih odredaba (čl. 24 i 27 Uredbe). Radnja pomirenja prethodi objavi štrajka sa strane radnika, odnosno lokauta (lock-out, engleska reč, znači isključenje, izpor: nemački Aussperrung) sa strane poslodavca. Pošto je pomirenje obavezno, i pošto ono predstavlja jedan zakonski put za mirno rešenje suboka, štrajk ili lokaut se ne smeju objaviti pre vršenog pomirenja, niti pak za vreme pomirenja. Takva obustava rada (štrajk ili lokaut) povlače kaznene posledice po čl. 24 odnosno 27 Uredbe.

Obraćanje za pomirenje ne leži samo na jednoj, nego na obema stranama u sukobu, dakle, kako radnicima, tako i poslodavcima. Obratiti se ima nadležnoj opštoj upravnoj vlasti prvoga stepena (Uprava grada Beograda, sreski načelnik, gradsko poglavarstvo sa pravima opšte upravne vlasti prvoga stepena) nadležnoj za sedište preduzeća. Iz Uredbe se ne vidi: da li to treba činiti usmeno ili pismeno. Kada se ne određuje, znači, da se može činiti i pismeno, a može i usmeno na zapisnik.

Pitanje je, ko ima da se obrati molbom za pomirenje u ime radnika. Uredba o tome ništa ne određuje. Pošto je, po § 109 Zakona o zaštiti radnika, slovo d) jedan od zadataka radničkih poverenika

„da posreduje između radnika i poslodavaca u sporovima koji postaju iz radnog odnosa, a naročito, koji se tiču nadnica (plata) u cilju, da se takvi sporovi reše na miran način. Onde gde to ne bi uspele i ako bi zbog toga pretio štrajk, poverenici će zatražiti posredovanje državnih nadležnih vlasti”

smatramo, da ovo obraćanje za pomirenje spada u dužnost radničkim poverenicima. No, nezavisno od njih, molbu za pomirenje mogu podneti i sami radnici (preko za to izabranih predstavnika-delegata), a tako isto i organizacija radnika. Da ovo pravo pristoji i organizacijama, naslućuje se iz čl. 24 stav 3 Uredbe, po kome se određuje kazna za organizaciju za prekršaj ovoga člana.

Pomirenje će vršiti nadležna opšta upravna vlast, na usmenoj raspravi, i to hitno.

Videti i stavove 3 i 4 ovoga člana.

Uz stav 2

Pomirenje spada u načelu u nadležnost opštih upravnih vlasti prvoga stepena. Jedino, u slučajevima koje navodi ovaj stav, pomirenje će vršiti organi banske uprave (inspekcije rada) i to ne obavezno; ova je odredba fakultativnog karaktera: banska uprava ovo može, ali ne mora

činiti; ako ne uzme na sebe, nadležna je opšta upravna vlast prvog stepena.

Dok se u stavu prvom ovoga člana govori isključivo o poslodavcu — dakle o jednom preduzeću, ovde se govori o sukobu „većih razmera” — „s obzirom na broj radnika ili važnost struke odnosno preduzeća” i na kraju stava „kod rudarskih preduzeća” — iz čega se mora zaključiti da se ovaj stav ima odnositi na sukob kod više preduzeća; to otuda, što je i genitivus pluralis od „sukob” jednak kao i genitivus singularis, a isto tako, i od reči preduzeće, a na kraju se rudarsko preduzeće upotrebljava u genitivu pluralis. Ovo je i razumljivo, jer sukobi u jednom preduzeću imaju manje više lokalni karakter, dok sukobi u više preduzeća (naročito, ako su ona na teritoriji dveju opštih upravnih vlasti prvoga stepena) imaju širi karakter.

I ako se ne određuje ništa, smatramo, da se i ovde ima primeniti analogno tumačenje kao i kod stava 1 ovoga člana.

Rasprava pomirenja, koju vrši inspektor rada odnosno rudarski glavar, tako isto, usmena je.

Uz stav 3

Prisustvo obeju strana, koje su u sukobu, je neophodno, te su predstavnici dužni da raspravi pomirenja prisustvuju. Ali, kako Uredba ne određuje, kao npr. kod arbitraže (st. 2 čl. 16), da se ne može rešavati, ako nisu prisutni svi predstavnici, pomirenje se može vršiti i ako svi predstavnici nisu tu: bitno je, da je sa jedne strane bar jedan predstavnik prisutan, dok sa druge stra-

ne mogu biti svi. Nadglasavanja kod pomirenja nema.

Pored predstavnika strana u sukobu, raspravi pomirenja mogu prisustvovati i predstavnici organizacija (poslodavačkih i radničkih) a isto tako i radnički poverenici (videti stav 4 ovoga člana), iz čega izlazi, da kao predstavnici kod pomirenja ne moraju biti predstavnici organizacija ili radnički poverenici, već i druga lica, za ovo ovlašćena.

Uz stav 5

Odredba o trajanju važnosti sporazuma treba da bude uneta u sami zapisnik (protokol) o sporazumu, kao i o načinu njegovog otkaza. Ako toga nema, važe odredbe ovoga člana.

Kazne za prekršenje određuju čl. 24 i 27 Uredbe.

Uz stav 6

Iz odredbe, „i posle ponovne rasprave” izlazi, da se rasprava pomirenja ako prvi put ne uspe, ima ponoviti — da, dakle, može biti i dve rasprave.

Ma da Uredba ne određuje ništa, i ovaj zapisnik o neuspelom pomirenju treba da potpišu: predstavnik vlasti, predstavnici obeju spornih strana, kao i predstavnici organizacija i radnički poverenici, u koliko su na raspravi učestvovali.

Iza neuspelog pokušaja pomirenja, stranama u sporu ostaje dalje sloboda akcije za postignuće uspeha: bilo da radnici objave štrajk odnosno da ih poslodavac lokautira, bilo pak da sporazumno, a pre štrajka ili lokauta, spor iznesu pred

arbitražni odbor (sl. 1 i 4 čl. 16 Uredbe). Štrajka ili lokauta ne sme biti u preduzećima naznačenim u čl. 19.

Uz stav 7

Kaznene odredbe za prekršaj ovoga stava vi-
deti u čl. 24, 26 i 27 Uredbe.

Član 16

(1) U slučaju sukoba između poslodavca i njegovih radnika, a pre nego što se objavi štrajk ili lokaut, mogu sporne strane sporazumno poveriti rešavanje sukoba arbitražnom odboru, koji se sastoji od jednog državnog činovnika koga odredi ban (upravnik grada Beograda) kao predsednika i najmanje od po dva zastupnika spornih strana, koje sporne strane same određuju. Ako je sukob nastao kod rudarskih preduzeća ban će odrediti za predsednika arbitražnog odbora jednog državnog činovnika iz rudarske struke.

(2) Arbitražni odbor može rešavati samo ako su na njegovoj sednici prisutni svi članovi tj. predsednik i potpun broj članova-zastupnika spornih strana.

(3) Ako sporne strane pribegnu arbitraži nije obavezan prethodni postupak pomirenja po čl. 15 ove Uredbe.

(4) Sporne strane mogu pribeći arbitraži i posle neuspelog postupka pomirenja.

Uz stav 1

I arbitraža, kao postupak za mirno rešenje pojavljenog spora između poslodavca i radnika, isto tako kao i obavezno pomirenje, prethodi štrajku ili lokautu. Arbitraža nije obavezna, te strane njoj mogu, ali ne moraju pristupiti. Izuzetak za preduzeća naznačena u čl. 19.

Bitni elementi, koji karakterišu arbitražu jesu: da se same stranke sporazumeju, da spor iznesu arbitražnom odboru, i da se njoj ima pristupiti pre objave štrajka ili lokauta. Sporazum mora sadržavati i pitanja, koja se arbitražnom odboru iznose na rešenje. Pošto predsednika arbitražnog odbora određuje ban odn. upravnik grada Beograda, znači, da se stranke, koje su u sporu, imaju njima i obratiti za arbitražu. Znači dalje, da su za arbitražno rešavanje sporova nadležni ban odn. upravnik grada Beograda, a ne opšte upravne vlasti prvoga stepena, (videti i čl. 21.)

Iz Uredbe se ne vidi, na koji će način strane svoju sporazumnu želju dostaviti banu odn. upravniku grada Beograda; kako se radi o sporazumnoj akciji, biće dužne obe strane (odnosno njihovi opunomoćeni prestavnici) da zajedničkom predstavkom stvar povere arbitražnom odboru, naznačujući u njoj i svoje zastupnike.

Zastupnikom može biti svako lice, koje stranke odrede; razumljivo je, da takvo lice treba da uživa sva građanska prava i da je svojevrlasno, jer je arbitraža sud svoje vrste, čije su odluke punovažne i obavezne (stav 6 čl. 17).

Obe strane moraju imati podjednak broj zastupnika; najmanji broj je po dva. Prema tome,

Čl. 17 Uredba o utvrđivanju minimal. nadnica

arbitražni odbor može imati (zajedno sa predsednikom) 5, 7, 9, 11 itd članova — dakle, uvek neparan broj.

Uz stav 2

Uredba ne predviđa sankcije za onoga zastupnika, koji na raspravu ne dođe.

Član 17

(1) Za stvarnu nadležnost arbitražnog odbora merodavan je sporazum između spornih strana o pribegavanju arbitraži.

(2) Postupak pred odborom za arbitražu je javan i usmen, izuzev odborskog većanja i donošenja odluke.

(3) Odluke se donose većinom glasova na osnovu svestranog ispitivanja i ocene podnetih dokaza.

(4) Postupak je besplatan.

(5) Odluka odbora za arbitražu kao i obavljeno glasanje unosi se u zapisnik.

(6) Odluka arbitražnog odbora obavezna je za sva preduzeća koja su u sukobu, i to kako za poslodavca tako i za sve radnike i nameštenike u sukobu, koji su slobodnim sporazumom poverili rešavanje sukoba arbitražnom odboru.

(7) Tekst donete odluke odbora za arbitražu mora biti objavljen u svima zainteresovanim preduzećima, a tako isto u službenom listu banske uprave odnosno u „Službenim no-

Uredba o utvrđivanju minimal. nadnica Čl. 17

vinama“ i mora se od strane arbitražnog odbora dostaviti banskoj upravi (inspekciji rada) odnosno Inspekciji rada u Beogradu, a za rudarska preduzeća nadležnom rudarskom glavarstvu radi evidencije.

Uz stav 1

Arbitražni odbor može rešavati samo po onim pitanjima, koja su strane u sporu sporazumno rešile da iznesu pred njega. Njegova se nadležnost, dakle, samo na njih prostire, te za druga pitanja nije nadležan. Videti i stav 2 čl. 18 Uredbe.

Uz stav 2

Iz odredbe ovoga stava, da je postupak pred arbitražnim odborom javan i usmen, izlazi, da se stranke pred njime mogu saslušavati i ispitivati. Pod strankama se podrazumevaju kako stranke u sporu, tako i svedoci i veštaci.

Uz stav 3

Odluke se donose posle ispitivanja stvari i većanja. Merodavna je za odluku većina glasova, što znači: 3, 5, 7 itd. glasova. Pošto je i predsednik član arbitražnog odbora, to i on ima pravo glasa.

Glasanje je javno, pošto Uredba ne traži tajno glasanje. Kako sama odluka, tako i glasanje, unose se u zapisnik (stav 5 ovoga člana).

Odluke moraju da sadrže i vreme, za koje one važe.

Uz stav 4

Pod besplatnošću postupka podrazumeva se, da strane koje su u sporu ne plaćaju nikakve takse

za arbitražno rešavanje spora, a, pošto zastupnicima ne određuje nikakve naknade, znači, da je i njihov rad počasan i besplatan.

Uz stav 5

Pošto se većanje i odlučivanje donosi u nejavnoj sednici, znači da je i zapisnik o većanju i glasanju, tajna.

Ni o zapisničaru Uredba ništa ne govori. Kako je ban odnosno upravnik grada Beograda dužan, da arbitražnom odboru osigura između ostalog i kancelarijsko osoblje, znači, da će jednoga između njih odrediti predsednik arbitražnog odbora sa zapisničara.

Uz stav 6

Pošto su se stranke, koje su u sporu, dragovoljno sporazumele, da njihov spor reši arbitražni odbor, njegove su odluke obavezne za obe strane, naravno, u koliko su donete u granicama stvarne njegove nadležnosti (vidi i stav 1 ovoga člana).

Prekršavanje odluka arbitražnog odbora kažnjava se po čl. 24 i 27 Uredbe.

Član 18

(1) Odluke odbora za arbitražu obavezuju stranke za vreme za koje su donete i služe umesto kolektivnog ugovora, odnosno određaba kolektivnog ugovora po kojima je arbitražna odluka doneta.

(2) Protiv odluke arbitražnog odbora nema pravnog sredstva, a odluka je pravnosnažna samo utoliko, ukoliko je doneta u okviru nadležnosti arbitražnog odbora, određene u sporazumu o pribegavanju arbitraži.

Uz stav 1

Odluke arbitražnog odbora moraju biti vremenski ograničene (mora biti utvrđen rok njihovog trajanja) te samo za to vreme važe.

Uz stav 2

Odluka arbitražnog odbora je konačna, te protivu nje nema dalje žalbe. Ali, ako je arbitražni odbor njome odlučio i nešto, što u sporazumu o arbitraži nije ustupljeno njemu u nadležnost (ako je prešao svoju stvarnu nadležnost), odluka je ništavna za taj deo.

Član 19

Državna, banovinska i opštinska preduzeća, koja obavljaju takve radove koji poglavito služe opštim javnim interesima, i to saobraćajna preduzeća, preduzeća za proizvodnju plina i elektriciteta i preduzeća za snabdevanje vodom, kao i radnici uposleni u ovim preduzećima, obavezni su pribeci arbitraži i to odmah nakon završetka postupka pomirenja. U ovim preduzećima zabranjena je svaka kolektivna obustava rada.

Ova je odredba izuzetak od opšteg pravila u čl. 15 i 16 ove Uredbe, po kojima arbitraža nije obavezna, te se kao izuzetak od opšteg pravila, ima striktno tumačiti. Odnosi se samo na saobraćajna preduzeća (železnice, tramvaji, autobusi, brodarstvo, pošta, telegraf i telefon), plinare (gasare) ili električne fabrike i vodovode i to u koliko su ta preduzeća državna, banovinska ili opštinska. Kod njih do štrajka ili lokauta ne može i ne sme doći. Za druga preduzeća države, banovine ili opština ove odredbe ne važe.

Kazne za prekršaj ovih odredaba određuju članovi 24 i 27.

Član 20

Nijedan poslodavac ne sme da otpusti, ili da preti da će otpustiti radnika (nameštenika) zbog toga što je ovaj učestvovao u pomirenju ili arbitraži, ako je prethodno blagovremeno o tome obavestio poslodavca.

„Sankcije za prekršaj ovoga propisa određuje čl. 25 Uredbe”.

Član 21

Ban odnosno upravnik grada Beograda dužan je da odboru za arbitražu osigura potrebne prostorije za rad, materijal i kancelarijsko osoblje.

Član 22

Individualni sporovi iz kolektivnih ugovora i iz odluka odbora za arbitražu, koji se odnose na materijalno potraživanje, spadaju u nadležnost izbranih odbora (sudova dobrih ljudi) u smislu Zakona o radnjama.

Uredba o izbranim odborima (sudovima dobrih ljudi) od 3-VII-1936 („Službene novine” od 5-VIII-1936 Br. 178-XLIII), u stavu 3 člana 3 određuje o ovome sledeće:

„U nadležnost izbranih odbora ne spadaju načelni sporovi iz kolektivnih ugovora kod kojih nisu u pitanju potraživanja pojedinaca”.

Uredba ovde upućuje ovakve sporove u nadležnost izbranih odbora (sudova dobrih ljudi), ali u smislu Zakona o radnjama. To znači, da se ovim ne derogira tamo određena nadležnost izbranih odbora, niti se ista proširuje. „U smislu” znači, onako, kako to Zakon o radnjama određuje. Prema tome odredbe o nadležnosti izbranih odbora (čl. 3 i 4) ostaju na snazi, te oni neće rešavati sporove:

a) služboprimaca (radnika), kojima su povećane važnije službe (čl. 2), i

b) sporove čija vrednost prelazi 12.000.— dinara (čl. 4)

O rešavanju ovih sporova videti i čl. 53 iste Uredbe.

IV Kaznene odredbe

Član 23

(1) Novčanom kaznom od 100 do 10.000.— dinara kazniće se poslodavac:

a) koji svome pomoćnom osoblju ne isplaćuje minimalnu nadnicu, određenu na osnovu ove Uredbe;

b) koji se ne pridržava tarifne skale predviđene u čl. 14 ove Uredbe.

(2) Novčanom kaznom od 100 do 10.000.— dinara kazniće se i poslodavac (preduzimač) koji svome pomoćnom osoblju ne isplaćuje minimalnu nadnicu, koja bude određena na način iz čl. 7 ove Uredbe.

Član 24

(1) Novčanom kaznom od 100 do 10.000.— dinara kazniće se poslodavac:

a) koji se u smislu čl. 15 ove Uredbe ne obrati nadležnoj vlasti za pomirenje kao i onaj koji objavi lokaut dok traje obavezno pomirenje;

b) koji prekrši sporazum iz st. 5 čl. 15 ove Uredbe;

v) koji postupi protivno odluci odbora za arbitražu u smislu st. 6 čl. 17 ove Uredbe.

(2) Novčanom kaznom od 100 do 10.000.— dinara kazniće se poslodavac (odnosno odgovorni direktor preduzeća) koji u smislu čl.

19 ove Uredbe ne pribegne na vreme obaveznoj arbitraži ili pristupi kolektivnoj obustavi rada u preduzećima za koja je kolektivna obustava rada u smislu ove Uredbe zabranjena.

(3) Novčanom kaznom od 100 do 10.000.— dinara kazniće se i svaka ona organizacija za koju se dokaže da je postupila protivno propisima čl. 14, 15, 17 i 19 ove Uredbe.

Član 25

Novčanom kaznom od 100 do 5.000.— dinara kazniće se poslodavac, koji sprečava da njegovi radnici (nameštenici) učestvuju u pomirenju ili odboru za arbitražu ili koji bi svog radnika (nameštenika) otpustio zato što je učestvovao u arbitražnom odboru ili pomirenju.

Član 26

Novčanom kaznom od 100 do 3.000.— dinara kazniće se poslodavac (organizacija), koji u određenom roku u smislu čl. 10 ove Uredbe ne podnese banskoj upravi (inspekciji rada) odnosno rudarskom glavarstvu na registrovanje zaključeni kolektivni ugovor.

Član 27

Novčanom kaznom od 100 do 500.— dinara kazniće se radnik (nameštenik):

a) koji se ne obrati nadležnoj vlasti za pomirenje u smislu čl. 15 ove Uredbe kao i onaj koji stupi u štrajk za vreme dok traje obavezno pomirenje ;

b) koji prekrši sporazum iz st. 5 čl. 15 ove Uredbe;

v) koji postupi protivno odluci arbitražnog odbora u smislu st. 6 čl. 17 ove Uredbe;

g) koji se ogreši o propise čl. 19 ove Uredbe, koji predviđa obavezno pribegavanje arbitraži i zabranu kolektivne obustave rada za izvesna preduzeća.

Član 28

(1) Za izviđanje i kažnjavanje prekršaja propisa ove Uredbe nadležne su opšte upravne vlasti prvog stepena, protiv čijih presuda zainteresovani se mogu žaliti samo na jednu neposredno višu upravnu vlast, čije su odluke izvršne.

(2) U pogledu roka o podnošenju žalbe i predaje žalbe važe opšti propisi za kažnjavanje istupa.

Uz stav 1

Opšte upravne vlasti prvog stepena jesu: Uprava grada Beograda, sreska načelstva i gradska poglavarstva, sa pravom opšte upravne vlasti prvoga stepena.

Prema tome, žaliti se može: protiv presude upravnika grada Beograda Ministru unutrašnjih poslova, a protivu presuda sreskih načelnika i gradskih poglavarstava nadležnom banu.

Uz stav 2

Istupi, koje ovde kažnjava opšta upravna vlast prvoga stepena, zovu se policijskim istupima. Kako jedinstvenog zakona o istupima nema, za rokove za podnošenje i predavanje žalbi važe propisi o žalbama protiv presuda policijskih vlasti za istupe, koji su na snazi na odnosnim pravnim područjima (Bahov patent, Policijska uredba).

Član 29

(1) Novčane kazne izrečene po ovoj Uredbi naplaćivaće se putem izvršenja od strane opštih upravnih vlasti prvog stepena.

(2) U slučaju nenaplativosti novčane kazne zamenice se kaznom zatvora, koji ne može biti duži od 30 dana, računajući 50.— dinara na jedan dan.

Uz stav 1

Kod izvršenja, opšte upravne vlasti prvoga stepena imaju postupati po propisima Zakona o opštem upravnom postupku (otsek VI).

Uz stav 2

Zatvorom će se zamenjivati novčana kazna samo u slučaju nenaplativosti. Svakih 50 dinara novčane kazne zamenice se jednim danom zatvora, ali nikako više od 30 dana, što znači, da će se sve kazne preko 1500 dinara zameniti sa 30 dana zatvora; ispod toga pak onim brojem dana, koji se dobija deljenjem presuđene kazne sa 50 (npr. za kaznu od 500 din. 10 dana, od 750 dinara 15 dana, od 1000 din. 20 dana itd).

Član 30

Sve novčane kazne, izrečene po ovoj Uredbi, idu u korist „Fonda za nadzor nad izvršivanjem propisa Uredbe o utvrđivanju minimalnih nadnica, zaključivanju kolektivnih ugovora, pomirenju i arbitraži“, koji se obrazuje pri svakoj banskoj upravi i Upravi grada Beograda. Fondom rukuje ban odnosno upravnik grada Beograda po odobrenju ministra socijalne politike i narodnog zdravlja. Sredstva ovoga fonda ne mogu se upotrebljavati ni za kakve vrste nagrada. Potrebne detalje o upotrebi ovoga fonda propisao je ministar socijalne politike i narodnog zdravlja posebnim pravilnikom.

Član 31

Pravo na gonjenje prekršaja po ovoj Uredbi zastareva za šest meseci od dana, kada je prekršaj učinjen, a izrečene novčane kazne zastarevaju za godinu dana od dana kada je presuda postala pravnosnažna.

V Zaključne i prelazne odredbe

Član 32

Odredbe ove Uredbe važe za sva industrijska, zanatska, trgovačka, saobraćajna, rudarska, šumska, bankarska, osiguravajuća i njima slična

preduzeća, kao i za građevinske i elektro-tehničke radnje, ukoliko to nije drukčije određeno ovom Uredbom.

Odredbe ove Uredbe ne važe za one, koji zapošljavaju kućnu poslugu, jer to nisu niti preduzeća niti pak radnje.

Tako isto, odredbe ove Uredbe ne važe ni za lica i poslove, naznačene u članovima 33, 34, 35 i 36.

Član 33

Za pomoćno osoblje državnih preduzeća, kao i za pomoćno osoblje samoupravnih tela, čiji je službeni odnos regulisan statutom, važe odredbe uredaba, pravilnika, statuta, službenih redova i ostalih propisa, donetih na osnovu izričitih odredaba specijalnih zakona, kako u pogledu prinadležnosti tako i u pogledu ostalih pitanja koja reguliše ova Uredba.

Izuzetak ovde navedenih lica ispod važnosti ove Uredbe važi samo, ako su odnosni propisi (statuti, službeni redovi, pravilnici itd) doneti na osnovu izričnih zakonskih propisa.

Član 34

Za lica uposlena u pomorstvu određivaće minimalnu platu (prinadležnosti) ministar socijalne politike i narodnog zdravlja u saglasnosti

sa ministrom saobraćaja naredbenim putem. U pogledu zaključivanja ugovora o zaposlenju i ostalih pitanja koja reguliše ova Uredba ostaju u važnosti za lica uposlena u pomorstvu odredbe Uredbe o uređenju uslova rada na pomorskim brodovima Kraljevine Jugoslavije od 29 marta 1935 godine P. O. br. 837/35.

Uredba o uređenju uslova rada na pomorskim brodovima Kraljevine Jugoslavije od 29 marta 1935 godine P. o. br. 837/35, publikovana je u „Službenim novinama” od 11 aprila 1935 god. Br. 86-XXII. Po članu 2 te Uredbe

„U smislu ove Uredbe smatra se:

- 1) kao „brod” svaki plovni objekat ma kakve prirode bio, svojina javnih tela ili privatnih lica, izuzimajući ratne brodove;
- 2) kao „pomorac” svako lice, namešteno na brodu;
- 3) kao „zapovednik” lice koje zapoveda jednim brodom, i koje ima o njemu da se stara.”

Član 35

Za poljoprivredne radnike određivaće prema potrebi minimalnu nadnicu i uređivati ostala pitanja koja obuhvata ova Uredba ministar socijalne politike i narodnog zdravlja u saglasnosti sa ministrom poljoprivrede naredbenim putem, a ukoliko se time obuhvataju poljoprivredni radnici na državnim dobrima u saglasnosti sa resornim ministrom. Dok se ovi

propisi ne izdadu, ostaju u važnosti naređenja ministra socijalne politike od 26-VI-1928 god. Z. R. Br. 6.994 („Službene novine” od 14-V-1931 god., Br. 107), rešenje ministra socijalne politike i narodnog zdravlja od 2-V-1931 god. St. Br. 21.508 („Službene novine” od 14-V-1931 god., Br. 107) i od 14-V-1931 god. St. Br. 23.368 („Službene novine” od 20 maja 1931 god., Br. 112), kao i Uredba o viničarskom redu za bivšu mariborsku oblast od 20-VII-1928 godine.

Naređenje ministra socijalne politike Z. Br. 6994/28:

„1) Zaposlavanje poljoprivredne radne snage za svaku vrstu poljoprivrednog rada pri ovogodišnjoj žetvi i u jednome mestu, vršiće se na taj način, što će se prvenstveno zaposliti poljoprivredni radnici iz dotičnog mesta jedne opštine, a ukoliko tih ne bi bilo u dovoljnom broju, zaposliće se poljoprivredni radnici iz ostalih mesta dotične opštine. Tek potom i ukoliko ne bi bilo u dovoljnom broju ovih radnika, dozvoliće se zaposlenje poljoprivrednih radnika iz susednih opština.

2) Prilikom zaposlenja poljoprivrednih radnika u jednom mestu i iz istog mesta odnosno opštine, imaju se zaposliti prvenstveno oni poljoprivredni radnici, koji nemaju nikakve zemlje, pa tek onda oni, koji imaju ispod 5 jutara zemlje.

3) Svakom zaposlenom poljoprivrednom radniku ne može se dati u obradu više od 5 jutara zemlje.

4) Utvrđivanje uslova ugovora predmet je slobodne pogodbe između zainteresovanih stranaka.

5) Pri svakoj opštini obrazovaće se naročiti odbor, sastavljen od po dva predstavnika poljoprivrednih radnika i zemljeposедnika iz dotične opštine. Predsednik ovog odbora biće uvek predsednik dotične opštine.

Ovi odbori imaju da primene odredbe iz tač. 1, 2 i 3, kao i na slučaj, da se stranke ne mogu sporazumeti u pogledu uslova ugovora, kao što je to predviđeno u tač. 4, da posreduju i utvrđuju minimalne uslove pogodbe.

6) Pri svakom Velikom županu, a sada pri Kraljevskoj banskoj upravi Dunavske banovine, obrazovaće se naročiti odbor, sastavljen od po tri predstavnika poljoprivrednih radnika i zemljeposедnika; predsednik ovog odbora biće poljoprivredni referent Kr. banske uprave.

Ovaj će odbor rešavati po svima žalbama protiv odluka odbora pri opštinama i njegove su odluke izvršne.

7) Odbori pri opštinama i odbor pri Kr. banskoj upravi, rešavaju većinom glasova. U slučaju podjednake podele glasova odlučuje glas predsednika.

8) Veliki župan odnosno sada ban staraće se o striktnom sprovođenju ovog naređenja.

(„Služb. novine”, br. 107 od 14-V-1931 godine).

Uputstva od 24 juna 1929 god. izdana na osnovu gornjeg naređenja:

„Izuzetno od tač. 1 Naređenja br. 6994/28 g., moći će se uposlivati radnici iz pasivnih krajeva, koji bi se nalazili u težem položaju od mesnih radnika.

Da bi što veći broj poljoprivrednih radnika dobio zaposlenja, treba nastojati, ukoliko se ne bi protivile naročite mesne potrebe ili zahtevi socijalnog ili ekonomskog karaktera, da jedan par radnika ne primi: a) na košenje više od šest katastarskih jutara zemlje; b) na obradu i branje više od četiri jutra kukuruza — računajući od jednog radnika; v) na obradu i vađenje više od jednog kat. jutra šećerne repe. Izuzetno od tač. a), ako radnički par ima više od jednog deteta, može se dozvoliti kosidba do 10 (deset) kat. jutara površine.

U pogledu utvrđivanja udela radnika mora se voditi računa o potrebama ishrane poljoprivrednog radništva i nastojati da se minimumom pripadajućeg udela obezbedi ishrana radnikove porodice.

Preporučuje se, da se u svim opštinama prilikom ovogodišnje žetve utvrdi postojeći (stvarni) minimum zarade radnika i ustanovi, ukoliko je taj minimum dovoljan za obezbeđenje opstanka radničkih porodica.

To što važi za radnike, koji rade na udeo, važi analogo i za radnike zaposlene pri poljoprivredi uz nadnicu.

U svim mestima, u kojima je uobičajeno da se radnicima uz jedan deo plodine daje još naknada u novcu i u životnim namirnicama, mora se nastojati da ova naknada bude izračunata tako, da primanja takvih radnika budu srazmerna primanjima radnika „na ris”. Kao osnov za izračunavanje ima da služi prosečan iznos cena plodina i životnih namirnica u prodaju na malo u vremenu od 1 januara do završetka poljoprivrednih radova.

Preporuča se naročito staranje, da, pri likom vraćanja predujmova u novcu ili u naravi (naturi), koje je radnik izuzeo od posjednika na ime posla koji ima da obavi, radnik ne bude na lihvarski (zelenaški) način iskorišćen.

Radnici uposleni kod vršaćih mašina moraju biti osigurani kod nadležnog okružnog za osiguranje radnika. Uz svaku vršaću mašinu mora se nalaziti propisna ručna apoteka. Sopstvenik je dužan starati se za najhitniju lekarsku pomoć radniku unesrećenom prilikom rada na vršalici. Da bi se izbegli nesrećni slučajevi kod vršalica, kao i da bi radno vreme bilo snošljivije, preporučuje se, da rad na mašinama ne počne pre tri sata (časa) izjutra i da ne traje preko 20 časova uveče, s tim da se radnicima obezbedi potreban odmor i rad bude organizovan na smene.

Paritetni opštinski odbori dužni su starati se o tačnom izvršivanju ugovora zaključenih između poljoprivrednih radnika i zemljoposjednika, kao i inače brinuti se o celishodnom zaposlenju radnika, pomirenjem interesa rad-

nika i poslodavaca. Ti odbori rešavaju u I stepenu o svima sporovima, nastalim iz ugovora, između zemljoposjednika i poljoprivrednih radnika.

Ban, sreski načelnici i pretседnici opština, dužni su na kraju ovogodišnje žetve, a najkasnije do 15 decembra tg. dostaviti svoje primedbe i opažanja Ministarstvu socijalne politike i narodnog zdravlja, a po pitanju uređenja radnog odnosa poljoprivrednih radnika prema zemljoposjednicima. Taj izveštaj mora sadržavati: a) broj radnika, uposlenih u toku ovogodišnje žetve; b) iznose minimalnih stavova zarade (u novcu, u naravi i kombinovano: no uvek označiti vrednost); v) elemente, potrebne za propisivanje jednoobraznog ugovora za rad u poljoprivredi; g) predloge za sastav paritetnih odbora (opštinskih, eventualno i sreskih, i banovinskog; i d) ostale činjenice i zapažanja.”

(„Služb. novine”, br. 107 od 14-V-1931 godine).

Rešenje Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja od 2-V-1931. St. Br. 21508:

„Da naređenje izdano pod Z. R. Br. 6994/28 god. i Upustva izdana na osnovu toga Naređenja dne 24 juna 1929 god. kojima se reguliše način uposlavanja poljoprivredne radne snage na teritoriji Dunavske banovine, specijalno u Vojvodini, ostaju u važnosti do opoziva”.

(„Služb. novine”, br. 107 od 14-V-1931 godine).

Rešenje Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja St. Br. 23.368 od 15-V-1931 god.

„1. Da se tačka 6 naređenja g. Ministra socijalne politike Z. R. Br. 6994 iz 1928 god., izmeni utoliko, što će funkciju pretsednika banovinskog poljoprivrednog paritetnog odbora vršiti šef otseka za socijalnu politiku odeljenja za socijalnu politiku i narodno zdravlje (VI) Kr. banske uprave dunavske banovine.”

(„Služb. novine”, br. 112 od 20-V-1931 godine).

Uredba o viničarskem redu od 20 jula 1928 god.:

§ 1.

Viničarji so osebe, katere najme vinogradnik v službo, da obdelujejo vinograd v izmeri najmanj 5.600 m² (oral) ali še zraven pripadajoče dele posestva proti plačilu v denarju ali naturalijah ali v denarju in naturalijah, žive pa v lastnem gospodinstvu v vinogradnikovi zgradbi in imajo za pravilno izvrševanje svoje službe potrebno strokovno usposobljenost.

Viničarjem se ureja njih delovno razmerje po določilih te uredbe.

Viničarsko iskazilo

§ 2.

Viničarsko iskazilo je viničarska knjižica (in iskazi o strokovni usposobljenosti). Viničar-

ska knjižica je javnopravna listina, ki se glasi in velja samo za dotično osebo. Vsaka zlora ba je kaznjiva v smislu določil splošnega kazenskega zakona.

§ 3

Viničarska knjižica mora imeti obrazec in besedilo te uredbe.

Viničarsko knjižico izdaja proti povračilu nabavnih stroškov viničarjeva domovinska občina, ako se prosilec izkaže s potrebnimi dokazili strokovne usposobljenosti, občina bivališča pa le na podlagi javnih listin strokovne usposobljenosti. V tem slučaju se izdaje knjižice mora javiti domovinski občini v svrhu morebitnih ugovorov. Dokler ni zadostnega števila strokovnih šol, nadomešča izkazilo o usposobljenosti od županstva bivališča izdano potrdilo, da je imenovana oseba zaposlena tri leta v vinogradniških delih.

Ustanovitev službenega razmerja

§ 4

Za službeno razmerje oseb, ki žive napram gospodarju v službenem položaju, opisanem v § 1. te uredbe, veljajo določila te uredbe, ne glede obliko pogodbe. Tako službeno razmerje se ustanovi s pogodbo, s katero se zaveže viničar stopiti pri sopogod-

beniku v viničarsko razmerje na določeni viničariji ter je gospodar s tem sporazumen, in izročitvijo viničarske knjižice.

Ako nista pogodbenika v vseh podrobnostih določila obojestranskih dolžnosti in pravic, je smatrati, da manjkajoče podrobnosti odgovarjajo pogojem, pod katerimi je isto službo vršil neposredni prednik-viničar, v kolikor ti slednji pogoji ne nasprotujejo obveznim in pogodbeno neizpremenljivim pogojem te uredbe v smislu § 33 te uredbe. Za vprašanja, ki so še kljub porabi te uredbe dvomljiva, veljajo krajevni običaji in končno določbe občega državlanskega zakona. Radi večje pravne sigurnosti pa mora slediti ustni pogodbi pismena pogodba najkasneja v 14 dneh po sklepu pogodbe.

Vsebina službene pogodbe.

§ 5.

Pismena pogodba, koje obrazec predpiše oblastni odbor ter ga izdaja gospodarju ali viničarju proti povračilu nabavnih stroškov obična viničarjevega bivališča, mora biti spisana v dveh izvodih — za vsakega pogodbenika po eden — in obojestransko podpisana. Vsebovati mora izčrpen seznam dela, ki ga mora viničar vršiti, število oseb, ki jih mora imati viničar na razpolago za viničarska dela, število živine, koju mora s seboj pripeljati ali vsaj rediti za gospodarja,

ter prejemke (protidajatve), katere dobi viničar, oziroma njegove delovne moči, za navedena dela.

Kot viničarjeve delovne moči pridejo v poštev samo osebe, živeče v skupnem gospodinjstvu z viničarjem, ki so dovršile 16. leto in so delazmožne.

Za lažja dela (paša, pobiranje sadja, sušenje krme, grabljenje listja, spravlanje rožja itd.) se lahko po izrečnem dogovoru upotrebljajo tudi mlajše delazmožne moči, živeče v skupnem gospodinjstvu viničarjevem.

Prejemki viničarjevi

§ 6

Viničar dobiva:

a) prosto stanovanje, pripadajoče k viničariji, z že obstoječim vrtom za zelenjavo (grede).

b) Deputatne zemlje (oralne zemlje ali kopavine) v izmeri najmanj $\frac{1}{4}$ tiste površine vinograda, ki jo oskrbuje.

Če pri vinogradu ni zadostne deputatne zemlje, mora gospodar dajati viničarju namesto manjkajoče deputatne zemlje letno najkasneje do 1. novembra toliko krušnega zrnja, odnosno krompirja, kolikor bi se povprečno pridelalo na manjkajoči površini. Računa se, da se pridelalo 100 kg krušnega zrnja na 20 arih in 200 kg krompirja na 5 arih.

Ako ni v smislu § 4, te uredbe določeno, ali dobiva viničar v prvi vrsti deputatno zemljo in v drugi vrsti nadomestek, ali narobe, ima viničar pravico, odločiti se za eno ali drugo, bodisi delno, bodisi v celosti.

c) Steljo oskrbi gospodár sam; k stroškom spravljanja pa prispeva gospodar polovico, če je živina njegova.

č) Če ima viničar svojo živino ali popolni hasek gospodarjeve živine, trpi stroške spravljanja krme viničar, drugače pa vsak polovico.

d) Ne glede na to, čigava je živina, koju viničar redi, razpolaga z gnojem, ki se pridelava od 1. decembra do 1. maja, vendar le v korist deputatne zemlje, z ostalim pa gospodar.

e) Viničar mora dobiti kot nagrado poleg v pogodbi določene količine vinskih tropin še 100 Din. letno od vsakega orala vinograda, kojega je viničar obdeloval. Nagrado je plačati do 1. novembra.

f) Poleg gorenjih prejemkov dobiva viničar zase in za svoje delovne moči pogojeno mezdo, ki pa ne sme biti manjša od doseždanje, ne glede na gornje prejemke. Ako mezda ni pogojena, velja kot mezda ona drugih vinogradniških delavcev pri svoji hrani (deri) v istem kraju. Morebitna akordna mezda mora odgovarjati taki dnevni mezdi.

g) Za nastopna kvalificirana in težja dela v vinogradu, to je rigolanje, cepljenje, škropljenje in žvepljanje, dobivajo viničar in nje-

gove delovne moči k splošni, zgoraj določeni mezdi še 25% doklado, ako so dela v redu izvršena.

§ 7.

Ob nastopu ustanovljeni prejemki viničarja se za dobo trajanja viničarskega leta v škodo viničarja ne morejo spreminjati.

Delovni čas

§ 8.

V spolšnem znaša delovni čas pri svoji hrani (deri) v letnih mesecih od 7. do 12. in od 13. do 18. ure, pri čemer ima viničar dopoldne in popoldne po pol ure odmora, v zimskih mesecih pa od 8. do 12. in od 13. do 17. ure, pri čemer odmor otpade. Pri hudi vročini ali ob nestanovitnem vremenu se lahko dnevna delovna doba tudi preloži. Kjer je krajevno uveden krajši delovni čas ali druga delovna doba, ostane pri dosedanjih navadi. Letni delovni čas se računa od 1. aprila do 1. septembra. Gospodinja-viničarka ima tudi opoldne pol ure več odmora.

Nadure.

§ 9.

Kar dela viničar preko časa, določenega v § 8., se smatra za nadurno delo, kakor

tudi delo v noči in ob nedeljah in praznikih. Za nadurno delo gre viničarju 50% višja plača kakor za redno dnevno delo. Delavcem pri spravljanju sadja in ob trgatvi gre normalna plača, če se preko noči popolnoma oskrbljeni s hrano. Viničar se ob nedeljah in praznikih ne more siliti k delu brez nujnega razloga.

Dolžnosti viničarja

§ 10.

Viničar je dolžan nastopiti službo ob določenem času z dogovorjenim številom delovnih moči in dogovorjenim številom živine.

Dokler ima gospodar na posestvu dela, mora imeti viničar pogojeno število ljudi in živine na raspolago izključno za dela na posestvu.

Vinogradniška dela mora opravljati strokovno pravilno in ob pravem času ter je dolžan vestno izpolnjevati vse odredbe gospodarjeve, ki se tičejo njegove službe.

Viničar je vinogradnikov zaupnik in pooblaščenec z ozirom na vinogradiško posestvo, na katerem je nastavljen; zato mora takoj naznaniati svojemu gospodarju vsako poškodbo na zemlji ali poslopijih in mora zastaviti vse svoje moči, da obvaruje gospodarja vsake škode, posebno škode po požaru, po tatvini

na grozdju, sadju, krmi, drvih, stelji, orodju itd.

Za škodo, katero je zakrivil viničar radi strokovno nepravilno izvršenega dela, je odgovoren svojemu gospodarju v smislu določb splošnega državlanskega zakonika. Pri tem jamči viničar tudi za škodo, ki so jo povzročili njegovi ljudje ali njegova živina.

Brez dovoljenja gospodarjevega ne sme viničar nikogar vzeti v podnajem.

§ 11.

Viničar in njegovi ljudje se morajo napram svojemu gospodarju vesti dostojno in njemu in njegovim ljudem izkazovati primerno spoštovanje.

Dolžnosti gospodarja-vinogradnika

§ 12.

Gospodar-vinogradnik je dolžan viničarja sprejeti v službo ob določenem času, mu izročiti dogovorjeno stanovanje in deputatno zemljo in mu dajati dogovorjeno plačo za opravljeno delo. Izplačilo se mora vršiti koncem vsakega tedna.

§ 13.

Viničarjevo stanovanje naj po možnosti opsega kuhinjo, shrambo in za vsak zakonski

par viničarjevih družin po eno sobo, pri rodbinah, ki ima več kakor štiri delovne moči, pa dve sobi. Stanovanje mora odgovarjati splošnim higijenskim zahtevam in v splošnem ne sme biti slabše, kakor so druga kmečka stanovanja v dotičnem kraju.

Tudi za pogojeno število živine morajo biti na razpolago primerni hlevi.

Posestnik mora primerno popravljati in vzdrževati poslopja na svoj račun. Posebno je dolžan skrbeti za higijensko stanje in požarno varnost poslopja. Vendar pa viničar ne more zahtevati preureditve stanovanja po nastopu službe.

§ 14.

Pijača, ki jo dobi viničar, mora biti zdrava in nepokvarjena in ne sme biti ponarejena. Ni pa zabranjen petiot.

Materam-dojilkam, oženjenim in neoženjenim, se mora dati prilika, da ob pravem času doje svojo deco. Radi tega se jim ne sme skrajšati njih rednega odmora ali pa njih plače.

§ 15.

Vinogradnik mora sploh s svojimi viničariji in njegovimi ljudmi dobro ravnati in je v tem pogledu tudi odgovoren za ravnanje svojih rodbinskih članov in svojih nameščenecv.

Doba in prenehanje službenega razmjera.

§ 16.

Viničarji se najmejo redno za eno leto (viničarsko leto), ki se prične s 1. novembrom in se konča z 31. oktobrom.

Službeno razmerje se lahko brez navedbe razloga odpove samo v času od 1. do 15. avgusta. Če se ne odpove, se molče podaljša za eno leto.

Vsaka morebitna sprememba pogojev se mora zabeležiti v obstoječi pogodbi.

Selitev viničarja

§ 17.

Ko viničar zapusti svojo službo, mora v redu izročiti vinogradniku vse, kar mu je dal v uporabo, oskrbo in varstvo. S seboj sme vzeti le toliko drv, sena in slame, kolikor jih je pripeljal s seboj pri vstopu v službo. Onoj ostane gospodarju brez odškodnine. Stroške selitve trpi viničar.

Selitev se vrši v času od 1. do 11. novembra.

Gospodar, ki med viničarskim letom sprejme viničarja, kateri je služil pri drugem gospodarju in kojega službenega razmjera ni razrešila viničarska komisija, se kaznuje z globo od 100 do 1000 Din. ter odgovarja za vso škodo prejšnjega gospodarja.

Sprememba posesti — smrt viničarja.

§ 18.

Sprememba v osebi gospodarja je za viničarja z ozirom na pogodbeno službeno razmerje brez posledic.

Ako umre viničar, ima vdova pravico stopiti na mesto svojega moža v službeno razmerje. Tako pravico ima tudi viničarjev sin, če je polnoleten. Izmed več upravičencev zbira naslednika vinogradnik.

Predčasna ukinitve službenega razmerja

§ 19.

Viničarska pogodba more prenehati predčasno iz krivde viničarja, ali iz krivde gospodarja, ali iz obojestranske krivde.

§ 20

Iz krivde viničarja more prenehati službeno razmerje:

a) ako je viničar zagrešil tatvino, golju-fijo, poneverbo ali hudobno poškodbo tuje lastnine v škodo svojega gospodarja;

b) ako težko krši svoje službene dolžnosti, osobito ako se ne pokorava gospodarjevim naredbam glede obdelovanja vinograda, ali ako postane radi ponovne pijanosti ali sploh

po svoji krivdi nesposoben za vršenje svoje službe;

c) ako zanemarja živino, ki se mu je dala v oskrbo, in to kljub opominom gospodarja;

č) ako svoje delovne moči in gospodarjevo vprežno živino brez dovoljenja gospodarjevega in kljub izrečeni prepovedi uporablja pri drugih, ali ako isto stori s svojo živino, dokler ni domače delo opravljeno;

d) ako je svojega gospodarja ali pa njegove svojce občutno žalil ali z njimi surovo ravnal.

V teh slučajih odgovarja viničar tudi za dejanja svojih delovnih moči.

§ 21.

Iz krivde gospodarja:

a) ako je gospodar z viničarjem surovo ravnal;

b) ako viničar brez škode za svoje zdravlje ali nравnost ne more nadaljevati službenega razmerja;

c) ako gospodar viničarju pristoječo plačo neupravičeno zadržuje ali odteguje;

č) ako gospodar zakrivi nравstveni pregrešek, bodisi proti viničarju, bodisi proti njegovi družini.

V vseh teh slučajih odgovarja gospodar tudi za dejanja svojih rodbinskih članov in nastavlencev.

§ 22.

Glede vseh sporov, izvirajočih iz viničarskega razmerja, osobito pa, ako hoče bodisi gospodar, bodisi viničar uveljaviti predčasno prenehanje službenega razmerja iz razlogov, naštetih v §§ 20. in 21., se mora s takim predlogom bodisi ustno, bodisi pismeno obrniti na viničarsko komisijo.

Viničarska komisija

§ 23.

V vsaki občini, kjer so viničarji, obstoja posebna viničarska komisija iz treh članov.

Predsednik je župan občine, v kateri leži posestvo, na katerem je viničar zaposlen. Enega člana imenuje vinogradnik, drugega pa viničar za vsak slučaj posebej. Predsednik ima namestnika, ki je namestnik župana pri občini.

Viničarska komisija je sklepčna, ako so povabljeni in navzočni vsi člani. Predsednik mora odstopiti, ako se obravnava njegova zadeva, ali zadeva sorodnikov in svakov do tretjega kolena.

Sklepa se z večino glasov. Pri enakosti glasov odločuje predsednik.

O raspravah pred viničarsko komisijo je voditi zapisnik, iz katerega morajo biti razvidni predlogi strank in sklepi viničarske komisije. Kot zapisničar se lahko prične občin-

ski tajnik, ako viničarska komisija ne določi kako drugače.

Postopanje pred viničarsko komisijo.

§ 24.

Viničarska komisija mora o vsakem predlogu, ki ga stavi bodisi vinogradnik, bodisi viničar, razpisati tekom 14 dni po prejemu predloga ustno raspravo; ako se pa zahteva predčasno prenehanje službenega razmerja, pa tekom treh dni.

Na ustno raspravo je osobeno vabiti obe stranki. Ako sta došli obe stranki, se naprej poskusi doseči poravnavo. Ako nobena stranka ne pride, se o predlogu ne raspravlja in je smatrati, da je predlagatelj svoj predlog umaknil. Istotako se ne raspravlja, ako predlagatelj sam ne pride.

Ako sta prišli obe stranki in je nemogoče doseči poravnavo, mora komisija izdati strankama o tem potrdilo. Ako pa gre za takojšnjo ukinitve službenega razmerja, mora ugotoviti naprej, katera stranka je na tem kriva. Obenem ugotovi škodo, ki je nastala na eni stranki radi protipogodbene ravnanja druge.

§ 25.

Ako je viničarska komisija prišla do pričanja, da je razlog za razveljavljenje služ-

benega razmerja in krivde gospodarja-vinogradnika, potem mora viničarska komisija po ugotovitvi morebitne škode, ki jo utrpí viničar, izreči, da mora povzročeno škodo gospodar povrniti viničarju; na izrecno zahtevo viničarja mora komisija tudi odločiti, da mora gospodar viničarja takoj izpustiti in službe.

Ako se pa pokaže, da je kriv viničar, potem obsodi viničarja v povratilo morebitne škode, in ako gospodar to izrecno zahteva, tudi izreče, da mora viničar takoj, najpozneje pa v 8 dneh zapustiti službo in se izseliti iz posestva. Ta rok velja za pregreške po točkah b) in d) § 20, v vseh drugih slučajih pa velja 14-dnevni selitveni rok.

§ 26.

Izrek viničarske komisije, da je gospodar dolžan viničarja takoj izpustiti iz službe, ter izrek, da se mora viničar izseliti s posestva, je izvršljiv po preteku rokov, ki so določeni v drugem odstavku § 25. Izvršba se vrši po predpisih o izvršilnem postopanju pred političnimi oblastmi. Predlog je vložiti pri županstvu na sedežu viničarske komisije, ki je izrekla to odločbo.

§ 27.

Izrek o odškodnini postane izvršljiv le tedaj, če stranka, ki se čuti po izreku prizadeta, ni vložila tožbe pri rednem sodišču in

ni zahtevala, da se nastala škodba sodno ugotovi.

Tožba se mora vložiti tekom 30 dni od dneva razprave, na kateri je viničarska komisija škodo ugotovila in precenila. Po preteku tega roka se tožba ne more več vložiti; tudi je stranka izgubila pravico do tožbe, ako sta stranki že pred potekom 30 dni po viničarski komisiji ugotovljeno škodo popolnoma poravnali.

§ 28.

Vkljub izvršljivosti izreka o izpustu iz službe in o izselitvi s posestva lahko stranka pred rednim sodiščem uveljavlja svoj polni odškodninski zahtevek radi neizpolnitve službene pogodbe, ako misli, da izrek viničarske komisije stvarno ali pravno ni utemeljen. Tudi to tožbo je vložiti tekom 30 dni po izreku viničarske komisije, sicer je stranka izgubila pravico do tožbe.

Ugotovitev škode.

§ 29.

Ako se je službeno razmerje ukinulo radi krivde gospodarja, mora dobiti viničar ne oziraje se na drugo odškodnino, ki jo je določiti po splošnih predpisih veljavnih zakonov, vsekakor vrednost žetve, ki bi jo viničar

predvidoma dosegel na deputatni zemlji, kakor tudi stroške selitve.

Ako se je službeno razmerje ukinulo iz krivde viničarja, sme zahtevati viničar samo vrednost semena in vrednost dela na deputatni zemlji. Ta odškodnina pa ne more znašati nikdar več, kakor znaša povprečna krajevna vrednost pridelkov z ozirom na način obdelovanja na deputatni zemlji.

§ 30.

Poravnave, tičooe se viničarskega razmerja, sklenjene pred viničarsko komisijo, imajo veljavo sodnih poravnav. Listino o poravnavi podpiše predsednik komisije.

Pravica združenja.

§ 31.

Viničarji imajo pravico združevati se v posebna strokovna društva za zaščito svojih ekonomskih, kulturnih in socijalnih interesov.

Prestopki.

§ 32.

Kolikor ne spadajo dejanja, nasprotujoča tej uredbi, pod določbe kazenskega zakona, ali drugih zakonskih predpisov, se kaznuje-

jo kot prestopki zoper oblastne uredbe po čl. 64 zakona o oblastni in sreski samoupravi.

Denarne globe se stekajo v občinski u-božni sklad občine, kjer leži vinograd.

§ 33.

Pravice, ki pripadajo viničarjem v smislu §§ 6, 8, 9, 13 tretji odstavci, 14, 16, 20, 21, 22, 29 in 31, se z viničarsko pogodbo ne morejo niti razveljavati niti omejiti.

Za vsa nova in že obstoječa viničarska razmjerja veljajo od 1. novembra 1928 določbe te uredbe. Stara viničarska razmjerja je do 30. septembra 1928 spraviti pogodbeno v sklad s temi določbami.

Viničarji, ki že imajo dosedaj veljavne viničarske knjižice ali veljavno nadomestilno iskazilo in so dejanski služili kot viničarji, se smatrajo za viničarsko službo sposobni v smislu § 3 te uredbe, ne glede na dobo dosedanje zaposlenosti v tej stroki. Radi reda pa morajo te knjižice do 30. septembra 1928 zamenjati z novimi.

§ 34.

Ta uredba stopi v veljavo, ko jo oblastna skupščina sprejme, obvezno moč pa dobi 1. novembra, ki sledi sprejetju in razglasitvi te uredbe v oblasnem uradnem listu. Obenem se razveljavi deželni zakon z dne 2. maja 1886, deželnega zakonika za Štajersko šte. 26, in

Čl. 36—38 Uredba o utvrđivanju minimal. nadnica

deželni zakon z dne 1. julija 1898, deželnega zakonika za Štajersko števil. 1.

(Ovu je uredbu prihvatila oblasna skupština Mariborske oblasti, na svojoj XV sednici od 20 jula 1928 god., te je stala na snagu 1. novembra 1928).

Član 36

Odredbe ove Uredbe ne važe za poslove, koje su država odnosno banovine odnosno samoupravna tela dala u rad putem licitacije pre stupanja na snagu ove Uredbe, i odnosni ranije zaključeni ugovori neće se moći menjati na štetu države, banovine i samoupravnog tela.

O danu stupanja na snagu ove Uredbe videti čl. 38.

Član 37

Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja izdavaće bliža uputstva za izvršenje ove Uredbe, ukoliko se za to ukaže potreba.

Član 38

Ova Uredba stupa na snagu šesdeset dana od dana njenog obnarodovanja u „Službenim novinama“.

Ministar socijalne politike
i narodnog zdravlja,

Dragiša Cvetković, s. r.

Ministarski savet na sednici svojoj od 12 februara 1937, na osnovu § 88 tač. 1 Finansij-

Uredba o utvrđivanju minimal. nadnica Čl. 38

skog zakona za 1936/37 godinu, odobrio je prednju Uredbu.

Kraljevina Jugoslavija

Pretsedništvo Ministarskog saveta

M. s. broj 54

u Beogradu.

Pretsednik Ministarskog saveta
i ministar inostranih poslova,

Dr. M. M. Stojadinović, s. r.

(Sleduju potpisi ostalih ministara)

(Ova je Uredba obnarodovana u „Službenim novinama“ od 13 februara 1937 god. br. 33-XI, Ispravke su publikovane u „Službenim novinama“ od 15 februara 1937 god. Br. 34.)

REGISTAR

(brojevi označuju stranu)

Akordni rad 17

arbitraža 36

arbitražni odbor:

besplatnost postupka 36, 37

donošenje odluka 36

javnost postupka 36

obaveznost odluka 36, 38

objavljivanje odluka 36

postupak 36

sastav 34

sposobnost za rešavanje 34

stvarna nadležnost 36

usmenost postupka 36

zastupnici, 34, 35

Aussperrung vidi lokaut

Ban ocenjuje neophodnost akordnog rada 17

određuje minimalne nadnice 8

prikuplja podatke za minimalne nadnice 12

propisuje tarifne skale 26, 27

proširuje kolektivni ugovor 25, 27

rukuje fondom za nadzor na izvršenjem ured-
be 46

saslušava komore 12, 17

saslušava organizacije 11

stara se o odboru za arbitražu 40

- bankarska preduzeća, važnost uredbe 46, 72
- banovinska preduzeća:
 - obaveznost arbitraže 39
 - zabrana lokauta ili štrajka 39
- banovinski građevinski radovi, minimalne nadnice 17, 72
- banska uprava:
 - određuje predsednika odbora za arbitražu 34
 - posređuje kod zaključenja kolektivnih ugovora 18
- baza za utvrđivanje minimalnih nadnica 5, 7
- berze rada, davanje podataka 13, 14
- besplatnost postupka arbitražnog odbora 36, 37
- Davanje podataka za određivanje minimalnih nadnica 12
- donošenje odluka arbitražnog odbora 36
- državna preduzeća:
 - obaveznost arbitraže 39
 - važnost uredbe 47, 72
 - zabrana lokauta ili štrajka 39
- državne ustanove, davanje podataka za minimalne nadnice 12
- državni građevinski radovi, minimalne nadnice 16, 17
- Električne fabrike:
 - obaveznost arbitraže 39
 - zabrana lokauta ili štrajka 39
- elektrotehničke radnje, važnost uredbe 47
- evidentiranje odluka arbitražnog odbora 37
- Fond za nadzor nad izvršivanjem uredbe 6, 46

- Gas vidi plin
- građevinska preduzeća — minimalne nadnice 16, 17
- važnost uredbe 47
- Hitnost rasprave za pomirenje 29
- Individualni ugovori:
 - odnos prema uredbi 14
 - odnos prema kolektivnim ugovorima 25
 - odnos prema minimalnim nadnicama 14
- industrijska preduzeća, važnost uredbe 46
- inspekcija rada:
 - evidentiranje odluka odbora za arbitražu 37
 - obavljanje postupka pomirenja 29, 31
 - posredovanje kod sklapanja kolektivnih ugovora 18, 21
 - registrovanje kolektivnih ugovora 22
- istup preduzeća iz organizacije, važnost kolektivnog ugovora 26
- izbrani odbori, rešavanje sporova 41
- izmena: minimalnih nadnica 16
- osnovne nadnice 5
- izpor vidi lokaut
- izricanje kazna, nadležnost 44
- izviđanje prekršaja uredbe, nadležnost 44
- izvršenje kazni 45
- Javnost postupka za arbitražu 36
- Kazne: izvršenje 45
- nadležnost izricanja 44
- naplata 45
- nenaplativost 45
- organizacija 43

Kazne poslodavaca:

- preduzeća javnih tela 42
- preduzimača 42
- za kršenje odluka arbitražnog odbora 42
- za kršenje sporazuma o pomirenju 42
- za lokaut 42
- za neisplaćivanje minimalnih nadnica 42
- za nepridržavanje tarifne skale 42
- za neobraćanje za pomirenje 42
- za nepodnošenje zaključenih kolektivnih ugovora 43
- za otpust radnika zbog učešća u arbitraži i pomirenju 43
- za sprečavanje radnika u učestvovanju u arbitraži 43

radnika:

- za neobraćanje za pomirenje 44
- za prekršaj sporazuma o pomirenju 44
- za prekršaj odluka arbitražnog odbora 44
- za štrajk 44

zamena zatvorom 45

zastarelost 46

kolektivna obustava rada:

- zabrana u postupku za pomirenje 30
- zabrana u preduzećima opšteg interesa 39

kolektivni ugovori:

- dostava zaključenih inspekciji rada 22
- jednakost odluka odbora za arbitražu 38
- ko može sklapati 18, 19
- obaveza sklopanja 26
- odnos prema individualnim ugovorima 25
- odnos prema minimalnim nadnicama 14
- odnos prema uredbi 14
- proširenje na celu banovinu 25, 27

kolektivni ugovori:

- registrovanje 22
- sa preduzećem 18
- sa više preduzeća 18, 19
- sastavljanje 22
- šta su 19

komore privredne:

- davanje podataka 12
- saslušavanje kod određivanja minimalnih nadnica 12, 13, 17

kvalifikovani radnici, minimalne nadnice 8, 10

kućna posluga, 47

Lokaut, zabrana 30, 39

Minimalne nadnice:

- građevinskih radnika 17
- određivanje 8
- u selima 9, 11
- u varošicama 9, 11
- za kvalifikovane radnike 8
- za nekvalifikovane radnike 9, 10, 14, 15
- mladi nekvalifikovani radnici, minimalne nadnice 14, 15

Nadležnost arbitražnih odbora, stvarna 36

nagrada u naturi 5, 8

u novcu 5, 8

nameštениčki poverenici 18, 22, 29, 31

nekvalifikovani radnici, minimalne nadnice 9, 10, 14, 15

nekvalifikovani radnici, mladi, minimalne nadnice 14, 15

nenaplativost novčanih kazna, zamena zatvorom 45

neuspeh pomirenja 29, 33
 nova osnovna nadnica:
 obnarodovanje 5
 stupanje na snagu 5
 nove minimalne nadnice:
 obnarodovanje 16
 stupanje na snagu 16

 Obaveza sklapanja kolektivnog ugovora 26
 obaveznost arbitraže 39
 odluka arbitražnog odbora 36, 38
 pomirenja 28, 39
 obnarodovanje:
 minimalnih nadnica 16
 odluka arbitražnog odbora 36, 38
 osnovne nadnice 5
 odbor za arbitražu 34
 odluke odbora arbitražu:
 donošenje 36
 dostava radi evidencije 37
 obaveznost 36, 38
 objavljivanje 36, 38
 pravni lekovi 39
 pravnosnažnost 39
 trajanje 39
 zamen a kolektivnog ugovora 38
 odnos minimalnih nadnica prema:
 individualnim ugovorima 14
 kolektivnim ugovorima 14
 opšta upravna vlast prvoga stepena:
 izvršenje kazni 45
 kažnjavanje 44
 pomirenje 28

opštinska preduzeća:
 kazne 42
 obaveznost arbitraže 39
 zabrana kolektivnog napuštanja rada 39
 organizacije:
 kazne 43
 saslušavanje kod određivanja minimalnih nad-
 nica 11, 12
 sudelo vanje kod pomirenja 29
 zaključivanje kolektivnih ugovora 18
 osiguranje socijalno, davanje podataka 12, 13
 osiguravajuća preduzeća, važnost uredbe 46
 osnovna nadnica:
 visina 5
 promena 5
 otkaz sporazuma o pomirenju 29, 33
 otpust radnika, zabrana 40

 Plina proizvodnja:
 obaveza arbitraže 39
 zabrana kolektivne obustave rada 39
 podaci za minimalne nadnice, prikupljanje 12
 poljoprivredni radnici, minimalne nadnice 48, 49
 pomirenje 28, 29, 30
 pomirenja neobaveznost 34
 pomoćno osoblje:
 ko se smatra 6, 8
 državnih preduzeća 47
 poljoprivredno 48, 49
 pomorsko 47
 samoupravnih tela 47
 pomorstvo, minimalne nadnice 47
 poslodavac, zaključivanje kolektivnih ugovora 18,
 23

posredovanje kod zaključivanja kolektivnih ugovora 18
 postupak kod arbitražnih odbora 36
 postupak kod pomirenja 29, 30
 poverenici radnički, posredovanje 18, 22, 29, 31
 povoljniji kolektivni ugovor 14, 23, 24
 pravna sretstva protiv odluka arbitražnih odbora 39
 preduzeća: zabrana lokauta ili štrajka 39
 za koja je obavezna arbitraža 39
 za koja važi Uredba 46
 preduzimači, kazne 42
 pregovori o kolektivnim ugovorima 18, 21
 prekršaji uredbe:
 izviđanje 44
 kazne 42, 43, 44
 zastarelost 46
 preračunavanje nagrade u naturi u novčanu 8
 pretstavnici:
 kod pomirenja 29, 32, 33
 kod zaključivanja kolektivnih ugovora 18, 19, 20, 21
 prikupljanje podataka za određivanje minimalnih nadnica 12
 prinudna organizacija poslodavaca, sklapanje kolektivnih ugovora 18, 21, 22
 privredne komore: davanje podataka 12
 privredne organizacije, davanje podataka 12
 privredne prilike, uticaj na minimalne nadnice 9
 privrednih prilika promena, nova osnovna nadnica 5
 promena minimalnih nadnica 16
 promena osnovne nadnice 5

publikovanje minimalnih nadnica 16
 publikovanje osnovne nadnice 5
 Radnički poverenici 18, 22, 29, 31
 rasprava pomirenja, prisustvo stranaka 29
 redovno radno vreme, osnovna nadnica 5, 7
 registrovanje kolektivnih ugovora 22
 rudarska preduzeća:
 arbitraža 34
 važnost uredbe 46
 rudarski arbitražni odbor 34
 rudarski glavar, obavljanje pomirenja 29, 31
 rudarsko poglavarstvo, registrovanje kolektivnih ugovora 22
 rukovanje fondom za nadzor nad izvršivanjem uredbe 46
 be 46
 Samoupravna tela:
 građevinski radovi 16, 17
 pomoćno osoblje 47
 važnost uredbe 47, 72
 saobraćajna preduzeća:
 obaveza arbitraže 39
 važnost uredbe 46
 zabrana kolektivne obustave rada 39
 sela, minimalne nadnice 9, 11
 socijalne prilike, uticaj na minimalne nadnice 9
 socijalnog osiguranja ustanove, davanje podataka 12, 13
 sporazum o: arbitražnom postupku 34
 pomirenju 29, 33
 sporovi individualni iz kolektivnih ugovora 41
 središnja uprava za posredovanje rada 14

stupanje na snagu:

minimalnih nadnica 16

osnovne nadnice 5

Uredbe 72

sudovi dobrih ljudi vidi izbrani odbori

sukob poslodavaca i radnika:

arbitraža 34

pomirenje 28, 29

Šegrti, naknada za rad 15, 16

štrajk:

kazna 44

zabrana 30, 39

šumska preduzeća, važnost uredbe 46

Tarifna skala za plaćanje radnika 26, 27

tekst odluke arbitražnog odbora:

dostava inspekciji rada 36

dostava rudarskom glavarstvu 36

objava 36

trajanje odluka arbitražnog odbora 38

trajanje sporazuma o pomirenju 29, 33

trajanje važnosti:

minimalnih nadnica 16

osnovne nadnice 5

traženje zaključivanja kolektivnih ugovora 26

trgovačka preduzeća, važnost uredbe 46

trgovačko pomoćno osoblje, minimalne nadnice, 9, 11

troškovi proizvodnje, uticaj na minimalne nadnice 9

troškovi života, uticaj na minimalne nadnice

Učenici vidi šegrti

ugovori individualni vidi individualni ugovori

ugovori kolektivni vidi kolektivni ugovori

uprava grada Beograda vidi banska uprava

upravnik grada Beograda vidi ban

upotreba fonda za nadzor nad izvršenjem uredbe 46

upustva za izvršenje uredbe 72

Uredba o uređenju uslova rada na pomorskim brodovima 48

Uredba o viničarskom redu 54

usmenost postupka odbora za arbitražu 36

Važnost minimalnih nadnica, trajanje 16

viničarji:

delovni čas 59

doba službenega razmerja 63

dolžnosti 60

iskazilo 54

ko su 54

nadure 59

pravica združenja 70

predčasna ukinitelj službenega razmerja 64

prejemki 57

prestopki 70

selitevi 63

smrt 64

sprememba posesti 64

ustanovitev službenega razmerja 55

vsebina službene pogodbe 56

viničarska komisija:

postopanje 67

ugotovitev škode 68

vinogradnik, dolžnosti 61

više kolektivnih ugovora 23

Registar

voda-preduzeća za snabdevanje:

obaveznost arbitraže 39

zabrana kolektivne obustave rada 39

Zabrana obustave rada: u preduzećima opšteg interesa 39

za vreme pomirenja 30

zaključenje sporazuma o pomirenju 29, 33

zamena kolektivnog ugovora 38

zanatska preduzeća, važnost uredbe 46

zanatsko pomoćno osoblje, minimalna nadnica 9, 11

zapisnik arbitražnog odbora 36

zapisnik o pomirenju 29

zastupnici kod arbitraže 34, 35

zastarelost gonjenja 46

zatvor, zamena novčane kazne 45.

Žalba protiv odluka arbitražnog odbora 39

žalba protiv presuda o kaznama 44

žena, jednakost sa muškima 8.

35020